

TIMO PARVELA

ELLA JA ÄF YKSI

TAMMI

ELLA-KIRJAT

Kirjava Kukko -sarjaa:

Ella ja kiristäjä
Ella teatterissa
Ella luokkaretkellä
Ella ja lopettaja
Ella ja Pate
Ella ja Pukari
Ella yökoulussa

Lastenromaanit:

Ella Lapissa
Ella ja Paterock
Ella aalloilla
Varokaa lapsia!
Ella ja seitsemän törppöä
Ella ja Äf Yksi

Yhteisniteet:

Ella ja kaverit 1-3
Ella ja kaverit 4-7

Kaverikirja:

Ella ja kaverit -ekstra

Äänikirjat:

Ella ja kaverit 1-3
Ella ja kaverit 4-7
Ella Lapissa

Kansi: Mervi Lindman
© Timo Parvela, 2008
Painanut Gummerus Kirjapaino Oy,
Jyväskylä 2008
ISBN 978-951-31-4315-2

28/11 2008

TIMO PARVELA

ELLA JA ÄF YKSI

Jouko

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI
HELSINKI

KYLLÄ MINÄ NIILLE SELVITÄN

Minä olen Ella. Olen vieläkin toisella luokalla. Meillä on mukava luokka ja mukava opettaja. Tai oli, sillä viime aikoina opettaja on ollut vähän hermostunut. Se johtuu siitä, että hänen pitää laatia kouluvirastolle selvitys työstään.

– Lippusia ja lappusia. Luulevatko ne siellä virastossa, että minulla on aikaa kirjoitella niille kirjeitä? Ei ole. Minä olen korkeasti koulutettu kasvatustaiteilija ja aikani on varattu paljon tärkeämpiä ja ylevämpiä tehtäviä varten, opettaja huusi rehtorille käytävässä.

Me kuulumme sen selvästi, vaikka ovi oli välissä ja istuimme kaikki kiltisti luokassa kirjoittamassa kuvausta eläintarharetkestämme. Opettaja oli määrännyt meidät töihin siksi aikaa, että hän ehtisi hakea tärkeän sanomalehden ja ylevän kahvikuppinsa opettajainhuoneesta.

– Rauhoitu. Kaikki opettajat kirjoittavat samanlaisen selvityksen, rehtori yritti, mutta turhaan. Meidän opettajamme ei ihan niin vähällä rauhoittunut kerran vauhtiin päästyään. Me sen tiesimme. Edellisellä viikolla opettaja oli laulanut meille Lentävän kalakukon kaksitoista kertaa peräkkäin vain siksi, että me olimme kysyneet, milloin järjestetään seuraava yökoulu.

– Mitä jatkossa? Haluavatko ne siellä kouluvirastossa, että minä laadin nukketheateriesityksen kodin ja koulun yhteistyöstä tai esitän niille pantomiimina koulun opetussuunnitelman?

Meistä se kuulosti hauskalta idealta, mutta rehtori ei selvästikään ilahtunut yhtä paljon.

– Minä luulen, että ne suunnittelevat koulujen lakkauttamisia, rehtorin ääni kuulosti yhtä aikaa vakavalta ja surulliselta.

– Kaikkien? opettajan ääni kuulosti ilahtuneelta.

– Yhden tai kahden. Kunnalla ei kuulemma ole varaa pitää yllä näin monta koulua, koska edessä on mittavia rakennushankkeita. Koulujen määrää on supistettava.

– Mitä ne sillä säästyneellä rahalla tekevät? Laajentavat vankiloita? opettaja ihmetteli.

– Minä en tiedä, mutta meidän täytyy pitää huoli siitä, että ainakaan tämä koulu ei ole lakkautettavien listalla. Siksi se raportin laatiminen on nyt erityisen tärkeää. Heidät on saatava ymmärtämään, kuinka tärkeää työtä kouluissa tehdään.

– Ymmärrän, sanoi opettaja ja tuli luokkaan. Kahvikuppi hänen kädessään höyrysi melkein yhtä paljon kuin hän itse.

Opettaja käveli paikalleen ja läiskäytti rullalle käärityn sanomalehden pöydälle. Sitten hän otti pinosta paperin. Samanlaisen, jolle me parhaillaan kirjoitimme eläintarhakertomuksiamme.

– Kyllä minä niille selvitän. Papukaijaleiman kera, opettaja mutisi. Hän löi ensin paperiin viisi leimaa ja rupesi sitten kirjoittamaan.

Meitä vähän nauratti, että opettaja antoi omalle tarinalleen papukaijaleimat jo etukäteen. Me tietysti tiesimme, että sellaisen saa yleensä vasta jälkikäteen. Minulla on niitä jo neljä. Toisin kuin opettaja, minä pidän kirjoittamisesta. On tosi hauskaa, kun tylsät jutut voi keksiä mukavammiksi. Meidän eläintarharetkemme oli oikeasti aika tylsä ja ihan tavallinen: Satoi kaatamalla ja opettaja oli unohtanut meidän eväämme koululle. Pate juuttui apinahäkin kaltereihin.

den väliin. Vuohi söi Pukarin lippalakin ja Pukari uhkasi märehtiä sitä kerppuun. Hanna ja minä yritimme valokuvata leijonaa, mutta kuvassa näkyi vain västäräkki. Tiina halusi nimikirjoituksen aasilta, mutta se suuttui ja sanoi, etteivät lapset saaneet tulla aitauksien sisään edes silloin, kun sitä korjattiin. Tuukka tiesi, että laama osaa sylkeä, mutta Samppa ei uskonut. Sampan äiti on uhannut nyt haastaa oikeuteen eläintarhan, Tuukan, opettajan, Sampalle nauraneen bussikuskin sekä tietysti myös sen syljeskelevän laaman.

Niin että minun oli sitten kirjoitettava se tylsä ja tavallinen eläintarharetki vähän mukavammaksi. Kuvittelin olevani eläintarhan apinahäkin hoitaja ja kirjoitin hänen työpäivästään.

Minä olin oikein tyytyväinen kertomukseeni, kun se viimein oli valmis. Vein sen opettajan pöydälle. Hän tosin kirjoitti niin innokkaasti omaansa, ettei edes huomannut, vaikka pistin paperin aivan hänen eteensä. Minä odotin vielä hetken toivoen, että opettaja olisi antanut minullekin leiman. Ei antanut.

Kellot soivat juuri, kun opettaja pani pisteen. Hänkin vaikutti tyytyväiseltä aikaansaannokseensa.

– Nytpä saavat sellaisen tarinan luettavakseen, että

varmasti ymmärtävät, opettaja myhäili.

– Mitä ne ymmärtävät? kysyi Pate.

– Olennaisen opettajan työstä.

– Onko opettaminen työtä? hämmästyin minä.

– Onko maapallo pyöreä? hämmästyti opettaja.

– Onko opettajan työ kivaa? kysyi Hanna.

– Totta kai on, opettaja vastasi. – Varsinkin kesäisin.

– Minusta tulee isona opettaja, haaveili Tiina.

– Ei se haittaa. Ehkä sinun miehelläsi on parempi palkka, opettaja lohdutti.

– Tietääkö opettaja, paljonko kello on? Tuukka huomautti, sillä välituntia oli kulunut jo monta minuuttia.

– Tietää. Se opetetaan meille jo kolmantena opiskeluvuonna, opettaja vakuutti.

– Minä läksytän kaikkia vanhempainvartiin, jos minun täytyy tietää jotain, Pukari murisi.

– Hyvä homma, opettaja ilahtui ja kaivoi pöytälaatikostaan kirjekuoren, johon hän kirjoitti kouluviraston osoitteen.

– Pitääkö minunkin ruveta isona opettajaksi? huolestui Pate.

– Ei tarvitse, mutta rehtoriksi sinussa kyllä on ai-

nesta, opettaja pohti laittaessaan tarinan kirjekuoreen, jonka sitten sulki huolellisesti.

– Menkää välitunnille. Voitte pitää sen hieman pidempänä, sillä minä kiikutan tämän postiin, opettaja selitti ja heilautti kirjekuorta mennessään.

Minua vähän harmitti se, etten saanutkaan papukaijajaleimaa tarinastani. Toisaalta minä olin ylpeä siitä, että opettaja valitsi juuri minun tarinani lähetettäväksi kouluvirastoon. Hänen oma kertomuksensa nimittäin lojui vielä opettajanpöydällä, kun minä ja Hanna järjestimme kaikki paperit ja nostimme ne opettajan hyllyyn. Me tietysti luimme, mitä opettaja oli kirjoittanut:

Selvitys opettajan työstä

Minä olen kasvatustaiteilija ja työni on samanlaista kuin taidemaalarin: se vaatii suunnattomasti valmistelua, suunnittelua, materiaaleja, kustannuksia, vaivannäköä ja inspiiraatiota. Kaikki haluavat arvostella lopputulosta, vaikkei siitä saa mitään selvää. Silti työni on arvokasta ja tärkeää, joten pitääkö te amatöörit siellä kouluvirastossa näppinne erossa minun työstäni, minun oppilaistani ja tästä koulusta!

Meidän mielestämme viisi papukaijajaleimaa oli aivan liikaa niin lyhyestä kertomuksesta. Me pistimme sen kuitenkin muiden joukkoon hyllylle.

Minun eläintarhatarinani, se jonka opettaja lähetti virastoon, oli tietysti paljon pidempi kuin opettajan. Juuri siksi hän sen varmasti valitsikin.

Työpäiväni

Työpäiväni alkaa aamulla, kun ne kaikki kiljuvat, murisevat ja kolisuttelevat häkkiensä kaltereita. Parempihan niiden olisi tietysti olla yöt vapaana, mutta siinä voisi sitten sattua kaikenlaista. Niinpä me pidämme niitä täällä öisin häkeissä. Sehän on johtajan määräyskin.

Aamulla minä päästän ne ulos ja lasken, että kaikki ovat tallella. Viime talvena yksi otuksista karkasi ja siitäkös soppa syntyi. Nimenomaan soppa, sillä se oli jo ehtinyt murtautua keittiöön ja kakata keittokattilaan ennen kuin minä sain sen kiinni. Arvatkaapa, mitä johtaja sanoi sen päivän ruoasta, joka oli muuten rusinakeittoa. Arvasitte väärin. ”Herkullista!” hän sanoi ja maiskutteli huuliaan.

Joskus minä yritän opettaa niille jotain. Se on kyllä ihan turhaa. Eivät ne mitään opi. Varsinkin se kaik-

kein suurin on ihan mahdoton. Eilenkin se näytti minulle pitkää nenää. Minä näytin tietysti takaisin, mutta siitäkös se sitten innostui ja näytti minulle... no, kyllä te tiedätte mitä. Sellaisiahan ne ovat. Se on niiden luonto, niin kuin meille aikoinaan koulutuksessa opetettiin. Meille opetettiin sekin, että jos joku niistä todella raivostuu ja uhkaa käydä kimppuun, ainoa keino selviytyä on laskea housut kinttuihin ja pyllistää. En ole joutunut onneksi kokeilemaan, mutta ehkä sekin päivä vielä koittaa.

Ovathan ne apinat välillä kyllä aika mukaviakin. Varsinkin se pienin on ihan hellyttävä, kun se haluaa roikkua minun kaulassani. Sen henki tosin haisee siltä kuin se olisi syönyt turskatroolarin. Sen takia minä en oikein voi sietää sitä, kun se aina haluaa nuolla minun naamani märäksi ja nyppiä kirppuja minun tukastani.

Jos pienet ovatkin välillä ihan mukiinmeneviä, niiden vanhempia minä en jaksa ymmärtää. Eilenkin piti mennä väliin, kun yksi isä roikotti lastaan jaloista ja heitti sen sitten puuhun. Minä menin ja passitin isän arestiin. Saa olla siellä muutaman päivän banaanikuurilla pohtimassa tekosiaan.

Muuten tämä kaikki vielä menisi, mutta koululaiset ovat kerta kaikkiaan rasittavia. Ne tulevat tänne ja

kylvävät pähkinöitä, temppuilevat ja juuttuvat kaltevien väliin. Me olemmekin johtajan kanssa pohtineet, että mitä jos me emme päästäisi tänne lapsia lainkaan. Olisi ihanan rauhallista ja meidän työmmeikin olisi niin paljon helpompaa. No, se ei taida olla oikein mahdollista. Siksi minä nykyisin menenkin aina piiloon, kun näen koululaisia. Sieltä minä sitten kurkistelen hälliseviä ja kurittomia lapsia ja syön banaaneja odotellessani, että ne lopulta kyllästyvät ja lähtevät pois. Joskus joku ei ymmärrä lähteä ja silloin minä ryntään esiin, huudan ja mekastan ja säikäytän sen tiehensä. Siitäpä hän oppii.

Sellinen on minun päiväni.

KUKA ON MARTTI?

Opettaja oli koko loppupäivän hyvällä tuulella saatuun kirjeensä postiin. Musiikintunnilla hän kaivoi esiin haitarinsa ja soitti meille Lentävän kalakukon, vaikka me emme olleet edes maininneet yökoulua.

Äidinkielen tunnilla me leikimme leikkiä, jossa piti tehdä ilmeitä. Tuukka rypisti otsaansa ja näytti viisaalta. Hanna nauroi Tuukalle ja näytti iloiselta. Tiina näytti tavalliselta niin kuin yleensäkin. Minä näytin hämmästyneeltä, kun kukaan ei arvannut, miltä minä näytin. Samppa näytti ensin omituiselta ja sitten itkuiselta, kun muut eivät millään arvanneet, että hänellä oli vessahätä. Pukari näytti vihaiselta, koska ei halunnut näyttää mitään ilmettä. Pate näytti pitkäänä ja heilutteli sitä kuin norsu kärsäänsä, mutta opettaja sanoi, ettei se ollut mikään ilme.

– Onpas, Pate väitti. – Minä näytän kärsivältä.

– Sama täällä, sanoi opettaja. Me hämmästyimme, sillä hänen ilmeensä oli melko erilainen kuin Paten.

Viimeisellä tunnilla oli liikuntaa, ja me leikimme piilosta.

Minä ja Hanna menimme yhteiseen piiloon keinuille, koska me halusimme jutella rauhassa.

– Minä taidan olla rakastumaisillani, tunnustin Hannalle.

– Älä nyt. Keneen? Johonkin meidän luokkalaiseen? Hanna uteli.

Me katsoimme, kuinka Tuukka piiloutui kirjansa taakse. Samppa itki roskapöntön edessä, koska hänkin olisi halunnut piiloutua sen taakse. Pukari uhkasi piilottaa nyrkkinsä Sampan lymypaikkaan, jos tämä ei lakkaisi itkemästä hänen piilopaikkansa edessä. Pate kyllästyi ja hävisi jonnekin, kun kukaan ei halunnut piiloutua hänen kanssaan jalkapallokentälle.

– En, minä vastasin Hannalle. – En meidän luokkalaiseen.

– Keneen sitten?

– Minä en tiedä vielä. Minusta vain tuntuu, että nyt minulla olisi aikaa antaa rakkauden tulla luokse-

ni. Yhdessä lehdessä sanottiin, että nyt on suuren rakkauden aika, minä selitin ja Hanna nyökkäsi. Me ymmärrämme toisiamme.

– Ihanaa. Minä olen niin onnellinen sinun puolestasi, sanoi Hanna.

– Kiitos, minä sanoin ja halasin Hannaa.

Opettajan piilo oli paras. Minä nimittäin löysin hänet vasta kun tunti loppui. Silloin hän tuli esiin opettajainhuoneesta välipalabanaanani kädessä ja ilmoitti, että koulu loppui ja me saisimme lähteä kotiin.

Opettajan vaimo tuli juuri silloin omasta luokastaan, joka oli ihan meidän luokkaamme vastapäätä. Hän on nimittäin B-luokan opettaja. Meidän opettajamme on tietysti A-luokan opettaja. Opettajan vaimo piteli selkäänsä, koska hänellä oli niin iso maha. Se taas johtui siitä, että hän saisi aika pian lapsen.

– Joko sinä synnytit omasi? opettaja kysyi vaimoltaan.

– En vielä, opettajan vaimo puuskahti vatsaansa hieroen.

– Minä tarkoitan kylläkin sitä selvitystä.

– Ai sitä? En vielä sitäkään. Pitikö sen olla jo valmis?

– Parempi ajoissa kuin viime tipassa, opettaja myhäili.

– Tuo tarkoittaa varmaan sitä, että sinä olet jo lähettänyt omasi? opettajan vaimo epäili.

– Siitä tuli loistava. Nerokas. Kuinka jonkin asian voikin kertoa niin selkeästi ja ytimekkäästi ja samalla koskettavasti. Minä olen varma, että ne siellä virastossa riemastuvat sen luettuaan. Ehkä ne myöntävät minulle jopa palkankorotuksen.

Minun poskiani alkoi kuumottaa, kun opettaja niin kehui minun kertomustani. Ja jos opettaja vielä saisi palkankorotuksen minun ansiostani, hän varmaan antaisi minulle vähintään yhtä monta papukajaleimaa kuin oli antanut itselleenkin. Kukaan meidän luokalta ei ollut koskaan saanut enempää kuin yhden leiman kerralla. Ei edes Tuukka, joka oli nero. Minua alkoi hymyilyttää.

– Mitäs se Ella siinä vielä virnuilee? Kotimatkallemme, opettaja sanoi ja taputti minua päälle.

– Käytkö sinä tänään hakemassa ne maalit ja pensselit? opettajan vaimo kysyi.

– Käyn.

Muut olivat vielä pihalla etsimässä Patea. Pate oli nimittäin keksinyt paremman piilon kuin opettaja.

Häntä ei vieläkään ollut löytynyt.

– Jos se on puussa? ehdotti Hanna ja tähyili ylös.

– Jos se on kuussa, ehdotti Tiina ja tähyili vielä ylemmäs.

Me muut katsoimme ympärillemme. Keinut, kiipeilyteline ja jalkapallokenttä eivät tarjonneet kovin kummoisia piilopaikkoja. Me kurkistimme ruusunmarjapensaaseen, mutta siellä ei ollut piilossa muuta kuin piikkejä. Pate ei ollut myöskään ojassa, allikossa eikä rehtorin kansliassa, jonne vahtimestari meidät vei haettuaan meidät ensin koulun katolta, missä Pate ei myöskään ollut.

– Mitä te teitte katolla? rehtori tivasi.

– Me etsimme Patea, minä sanoin.

– Oliko Pate katolla? rehtori kysyi huolestuneena, sillä hän on oman toimensa ohella myös Paten äiti.

– Ei ollut, me sanoimme.

– Oliko katto noin kurainen? rehtori kauhisteli nähdessään jäljet, jotka me olimme jättäneet kanslian lattialle.

– Ei ollut, mutta oja oli, Tuukka selitti.

– Ja allikko oli vielä kuraisempi, parkui Samppa, joka oli mutainen vyötäröön saakka. – Minun äitini suuttuu ja haastaa sen allikon oikeuteen.

Siitä piiloleikistä tulikin tosi jännittävä, sillä myös rehtori, vahtimestari ja opettaja halusivat osallistua etsintöihin.

– Ollaanpas nyt järkeviä, sanoi opettaja. – Kuvitelkaa, että te olisitte Pate. Minne te voisitte silloin piiloutua?

Me kuvittelimme, mutta kun katto, oja, pensaat ja kaikki muut kuviteltavissa olevat paikat oli jo etsitty, emme me keksineet mitään uutta.

– Hyvä on. Eipäs ollakaan järkeviä, opettaja yritti uudelleen. – Minne te silloin piiloutuisitte?

Kaikki kääntyivät yhtäaikaan katsomaan keittiön nurkalla nököttävää kompostiroskista. Kukaan järkevä ei piiloutuisi ruoantähteiden sekaan. Opettaja oli nero. Melkein yhtä nero kuin Tuukka.

Me pidätimme hengitystämme, kun opettaja avasi kompostin kannen. Me pidätimme sitä siksi, että säiliöstä tulviva haju oli niin kamala. Jos Pate todellakin oli piiloutunut sinne, hän oli paljon ovelampi ja paljon vähemmän järkevä kuin me olimme osanneet kuvitellakaan.

– Ei mitään, opettaja sanoi pettyneenä ja painoi kannen kiinni. Me huokasimme helpotuksesta. Lähihinä hajun takia.

– Ehkä Pate on jo lähtenyt kotiin? opettaja arveli.
Rehtori pudisti päätään ja näytti tyytymättömältä.

– Meidän piti mennä tänään ostamaan uusia luistimia. Pate ei ikinä unohtaisi sitä.

Se oli kyllä totta. Pate nimittäin rakasti jääkiekkoa. Hän rakasti jääkiekkoa melkein yhtä paljon kuin syömistä, jota hän rakasti tosi paljon. Varsinkin silloin, kun meillä oli ruokana hernekeittoa ja pannukakkua, niin kuin meillä oli ollut.

– Minulla on idea, sanoi Tuukka, joka on n... No, kyllä te varmaan tiedätte.

Me vähän hämmästyimme, kun Tuukka vei meidät koulun ruokalaan. Vielä enemmän me hämmästyimme, kun hän käveli koulun keittiöön. Ja kaikkein eniten me hämmästyimme, kun hän nykäisi kylmäkomeron oven auki ja me löysimme Paten komerosta.

Pate oli melkein yhtä hämmästynyt kuin mekin. Hänen kätensä olivat kyynärpäitä myöten mansikkahillossa, jota hän oli kauhonut suuresta astiasta pannukakkujen päälle.

– Me olemme etsineet sinua joka paikasta, sanoi rehtori.

Se ei tietystikään pitänyt paikkaansa, sillä hänhän oli etsinyt Patea vain kompostiroskiksestä. Me sen

sijaan olimme etsineet Patea joka paikasta, minkä kyllä huomasi meidän vaatteistammekin.

– Ovi meni lukkoon. Mansikkahillo alkoi käydä jo vähän vähiin, mutta ei minulla ja Martilla täällä mitään hätää ollut, Pate sanoi hyväntuulisesti.

– Kuka on Martti? kysyi rehtori.

– Tämä tässä, Pate näytti suunnilleen leppäker-tun kokoista mustaa kovakuoriaista sormensa päässä.

– Martti on kova poika syömään pannukakkuja. Mitä tänään on muuten ruokana? Pate kysyi rehtorilta, kun tämä kiskaisi Paten ja Martin ulos komerosta.

– Etköhän sinä ole syönyt nyt ihan tarpeeksi, sanoi rehtori.

Matkalla ulos me kohtasimme keittäjän, joka alkoi kirkua nähdessään Paten mansikkahillosta punaiset käsivarret.

– Ei tämä vielä mitään, mutta näkisitpä sen karhun. Siitä tuli ihan hilloa, opettaja sanoi keittäjälle.

– En minä Patelle kilju, vaan tuolle ötökälle, keittäjä sanoi ja osoitti sormellaan Marttia, joka istui yhä tiukasti Paten sormenpäässä.

– Ei tämä ole ötökkä. Tämä on Martti, Pate sanoi loukkaantuneena. – Minä löysin hänet tuolta keittiön komerosta.

Me tietysti hämmästyimme, kun kuulimme, kuinka kovaa keittäjä osasi kiljua.

Ulkona me kohtasimme vielä vahtimestarin, joka kurkisteli parhaillaan viemäriin. Kun me olimme menneet keittiöön, hän oli jäänyt etsimään Patea pihalta.

– Jaa-a. Kadonnut lammas sitten näköjään löytyi, vahtimestari tuumi.

– Marinadin kera, sanoi opettaja.

Juuri silloin pihaan peruutti iso kuorma-auto. Sen lavalla oli suuri häkki. Vahtimestari lähti neuvomaan kuljettajaa, joka nosti häkin nosturilla keskelle pihaa.

– Teidän uusi luokkahuoneenne näköjään saapui, opettaja tuumi ja vilkaisi rehtoria.

– Aivan. Luuletko, että se pitäisi siirtää sisätiloihin? rehtori kysyi asiallisesti.

– En usko. Ulkoilma karaisee, opettaja vakuutti.

– Ehkä kuitenkin Ei saa ruokkia -kyltti tuohon laitaan? rehtori ehdotti.

– Tosiaan. Entäs pahnat pohjalle?

– Hoidetaan.

Me tietysti ymmärsimme, että rehtori ja opettaja vain pilailivat. Eihän meidän luokkamme voinut tie-

tenkään olla ulkona häkissä. Eihän siellä ollut edes pulpetteja.

Kuorma-auto lähti ja vahtimestari palasi meidän luoksemme.

– Joko minä rupean kantamaan niitä pulpetteja tuonne häkkiin? hän kysyi.

– Kaikin mokomin, sanoi rehtori.

Aikuisten mentyä me tuijotimme häkkiä mykistyneinä. Seuraavasta koulupäivästä tulisi varmaankin melko jännittävä. Ja me olimme tietysti oikeassa.

PITÄÄKÖ MEIDÄN NYT MENNÄ TUONNE?

Rehtori ja opettaja eivät olleet pilailleet. Aamulla meidän pulpettimme olivat häkissä. Minä tunnistin oma ni siitä, että sen kannesta oli lohjennut pala. Tiinan pulpetissa oli vaaleanpunainen kansi. Pukarin pulpetin kansi oli rikki. Kaikki muutkin löysivät omansa, paitsi Pate, joka ei löytänyt sitä aina luokastakaan.

– Pitääkö meidän nyt mennä tuonne? Hanna kysyi vähän huolestuneena. Häkki oli nimittäin aika täynnä. Meidän pulpettiemme lisäksi siellä oli koko joukko muitakin kalusteita.

Me epäroimme vielä kun kellot soivat. Silloin me päätimme ahtautua häkkiin, sillä me emme tietenkään halunneet heti ensimmäisellä tunnilla myöhästyä uudesta luokastamme. Minä kiemurtelin pulpettini alle. Hanna kiipesi omansa päälle. Tuukka pujot-

teli pulpettien väliin. Tiina painautui häkin seinän viereen. Pukari survoi itsensä pulpettikasan keskelle. Samppa itki, koska hänen pulpettinsa oli väärin päin, ja Pate kiipesi häkin katolle, koska sisällä ei ollut enää tilaa.

– Täältä näkee ja kuulee paremmin, Pate totesi.

Se saattoi kyllä pitää paikkansa. Minä en nimittäin ainakaan nähnyt juuri muuta kuin oman pulpettini pohjan. Uusi luokkamme oli kyllä mukavan valoisa ja raikas, mutta hiukan väljempi se olisi voinut olla.

Me odotimme kiltisti tunnin alkamista. Paikat alkoivat jo vähän puutua, sillä kukaan ei oikein mahtunut liikkumaan tai vaihtamaan asentoa.

– Toivottavasti ei ole liikuntaa, Hanna totesi pää hankalasti kenollaan. – Tai ainakaan ei polttopalloa.

– Toivottavasti ei ole käsitöitä, toivoi Tiina, jonka kädet eivät juuri mahtuneet liikkumaan.

– Toivottavasti tämä sade lakkaa pian, toivoi Tuukka.

Oli nimittäin alkanut sataa räntää. Se ei ollut mitenkään tavatonta, koska oltiin jo marraskuussa. Eniten kastui tietysti Pate, joka istui häkin päällä.

– Toivottavasti nämä jäljellä olevat vuodet kuluvat pian, Pate toivoi hampaat kalisten.

Koulun parkkipaikalle ajoi hopeanvärinen auto, josta nousi kaksi matkustajaa. Toinen oli täti ja toinen oli ehkä setä. Molemmilla oli aika pitkä tukka ja tummat vaatteet. Ehkä-sedällä oli korvakoru ja viikset, joista me päättelimme, että hän oli ihan ehta setä tai tavattoman viiksekäs täti.

Täti ja setä pysähtyivät meidän häkkimme kohdalle. Ensin he tuijottivat meitä ja sitten toisiaan.

– Se siis on totta, täti sanoi.

– Enpä olisi uskonut. Minä pidin sitä vain huonona vitsinä, sanoi ehta-setä, joka matalan äänen perusteella oli tosiaan setä.

– Lapsiparat, täti sanoi.

– Opettajahirviöt, sanoi setä.

– Kauanko teitä siellä pidetään? täti kysyi.

– Kahdeksan vuotta, sanoi Pate. – Jos emme jää uudestaan luokallemme.

– Onko teidän opettajanne taas piilossa? setä kysyi alentaen äänensä kuiskaukseksi.

Me hämmästyimme, että hän tiesi meidän piiloleikistämme. Toisaalta se saattoi kyllä selittää sen, miksi opettaja ei ollut vielääkään tullut opettamaan meitä. Ehkä edellisen päivän piiloleikki tosiaankin jatkuisi.

– Luultavasti, minä sanoin.

– Opettaja on hyvä keksimään piiloja, Hanna lisäsi.

– Eilen hän piiloutui opettajainhuoneeseen syömään banaania, minä täsmensin muistaessani välipalan, jota opettaja oli ollut syömässä, kun me löysimme hänet.

– Kaikki täsmää, täti sanoi vilkaisten paperia, jonka oli kaivanut laukustaan. Hän pudisti murheellisenä päätään.

– Entä rehtori? kysyi setä. – Onko hänkin tässä... piiloleikissä mukana?

– Ei ole, minä sanoin.

– Se sentään on helpotus, täti totesi.

– Mutta eilen oli, Hanna muisti.

– Onko... onko rehtori pakottanut teidät tekemään jotain, mitä te ette haluaisi tehdä? setä halusi vielä tietää.

– On se, Pate sanoi häkin päältä. – Minut hän pakotti eilen tiskaamaan.

– Voiko se olla mahdollista? täti ihmetteli.

– Voi se olla, Pate vakuutti. – Lisäksi hän pakotti minut siivoamaan, hakemaan kaupasta maitoa, pitämään kumisaappaita, haravoimaan lehtiä, syömään sienä ja pitämään paksua villapaitaa.

– Poika parka, setä sanoi ja pyyhki silmäkulmas-
taan joko kyyneleen tai räntähiutaleen. Mekin tietys-
ti säälimme Patea, vaikka kyllä meidänkin äitimme
pakottivat meidät tekemään kaikenlaista, mitä me
emme halunneet.

– Marttia hän ei voi sietää ollenkaan. Martti jou-
tuu asumaan laatikossa, vaikka hän haluaisi olla va-
paa, selitti Pate.

Täti ja setä katsoivat toisiaan ja huokasivat sy-
vään.

– Ei se mitään, mutta isän hän pakotti lähtemään
kanssaan balettiin, vaikka isä olisi halunnut lähteä
minun kanssani jääkiekko-otteluun.

– Tämähän on ennenkuulumatonta. Ei rehtori voi
tehdä sellaista, täti sanoi tiukasti.

– Ei todellakaan, säesti setä.

– Kyllä voi, Pate sanoi surullisella äänellä. – Kaiken
lisäksi hän määräsi isän laihdutuskuurille.

– Oooh... Olkaa huoleti. Me pelastamme sinut ja
Martin. Me pelastamme teidät kaikki, täti lupasi.

– Me teemme tästä ennenkuulumattomuudesta lo-
pun, tiedotti setä.

Juuri silloin opettaja tuli pihalle kädessään kartta-
pallo. Hän näki meidät. Ja tietysti hän näki myös

pitkätukkaisen sedän, joka vilkaisi tätiä. He molem-
mat säntäsivät juoksuun.

– Älkää pelätkö! täti huusi lähtiessään.

Emme me tietenkään opettajaa pelänneet, mutta
täti ja setä näyttivät sen sijaan olevan aika pelois-
saan.

– Me palaamme pian! huusi setä. He ryntäsivät au-
toon ja kaasuttivat tiehensä niin että kivet ropisivat.

– Kaikenlaisia hulluja, opettaja puuskahti ihmeis-
sään. – Mutta älkää olko huolissanne. Minä kyllä
suojelen teitä.

Meistä tuntui tosi turvalliselta, kun niin monet ai-
kuiset halusivat pelastaa ja suojella meitä. Me olimme
myös iloisia siitä, että opettaja vihdoin pyysi meidät
sisälle.

TEIDÄT ON PELASTETTU

Me hämmästyimme, kun näimme tuliterät pulpetit. Kaikkia tietysti nauratti, että me olimme luulleet häkkiä luokaksemme, vaikka se olikin ollut pihalla vain sitä varten, että vahtimestari saattoi viedä sinne vanhat koulukalusteet uusien tieltä.

Kaikkia vähän nauratti sekin, että opettajan otsassa oli sinistä maalia. Hän oli nimittäin edellisenä iltana maalannut lastenhuonetta, jota hän ja hänen vaimonsa remontoivat uudelle vauvalle.

Me tiesimme sen siksi, että meidän lempipaikkamme oli suuri kivi opettajien talon pihassa. Sen päältä me näimme tosi hyvin opettajien taloon aina, kun verhot olivat auki. Hämmästyttävän usein ne eivät tosin olleet. Opettajat viettivät kummallisen paljon aikaa suljettujen verhojen takana. Ihan kuin heillä olisi ollut jotain salattavaa.

Minun uusi pulpettini oli tosi hieno. Siinä oli säädettävät jalat ja sen kansi kiilteli lamppujen valossa. Minä melkein näin siitä oman kuvani.

– Kohdelkaa niitä huolella. Näiden on kestettävä taas seuraavat parituhatta vuotta, opettaja sanoi.

Me vähän ihmettelimme, olivatko edelliset pulpettimme todellakin olleet niin vanhoja. Toisaalta oli aika jännittävää ajatella, että ehkä itse Kolumbus tai jopa Urho Kekkonen oli istunut juuri minun pulpettissani. Se selitti senkin kenelle kuuluivat ne mystiset nimikirjaimet "U.N.", jotka olivat olleet vanhan pulpettini pohjassa. Ukko Nooalle tietysti.

Meillä oli kuvaamataittoa. Melkein koko tunti meni siihen, kun me teippasimme sanomalehtiä uusien pulpettiemme suojaksi. Opettaja puolestaan katseli peilistä itseään. Hänellä oli nimittäin kädessään värikartasto, josta hän vertaili sävyjä otsassaan olevaan siniseen läikkään. Hän suunnitteli lastenhuoneen katon väriä.

Juuri, kun me olimme saaneet pulpettimme suojattua ja opettaja oli päättänyt maalata katon keltaiseksi, poliisit keskeyttivät tunnin. Kahden poliisin mukana luokkaan tulivat ne aamulla käyneet täti ja setä, jotka osoittelivat opettajaa.

– Tuo tuossa. Tuo, jolla on sotamaalaus, setä sanoi tärkevällä äänellä.

– Varokaa. Se voi olla vaarallinen, täti opasti poliiseja.

– Se on koulutettu pyllistämään vaaran uhatessa, varoitti setä.

Me katsoimme opettajaa kiinnostuneina. Me tietysti toivoimme, että opettaja tuntisi itsensä edes hiukan vaaran uhkaamaksi.

– Pidättäkää mies heti. Minulla on hänen omakätinen tunnustuksensa, setä sanoi heiluttaen kädessään paperia, jonka minä tietysti tunnistin. Yritin nähdä, oliko tarinaani laitettu siellä virastossa yhtään papukaijaleimaa. Näkeminen oli kuitenkin vaikeaa, sillä sedän kädet viuhkoivat ylös ja alas.

Poliisit eivät sanoneet mitään. Seisoivat vain peukalot vyöllä ja tuijottivat opettajaa, joka puolestaan alkoi pikkuhiljaa toipua yllättävien vierailijoiden tuomasta ensihämmennyksestä.

– Minähän tunnen teidät. Te olitte aamulla tuolla häkin luona, opettaja sanoi tädille ja sedälle, ja osoitti heitä sormellaan. Sitä hänen ei olisi kuitenkaan kannattanut tehdä, sillä toinen poliiseista napsautti käsiraudan opettajan ranteeseen.

– Mikäs tämä on? opettaja kysyi hämmästyneenä.

Me rupesimme nauramaan, sillä me kaikki tietysti tunnistimme käsiraudat. Opettaja ei varmaan katsonut paljon televisiota.

– Mennäänpäs sitten selvittämään tämä kamarille, toinen poliiseista sanoi.

– Eipäs mennä, sanoi opettaja. – Teillä on nyt väärä mies raudoissa.

– Niinhän ne kaikki väittävät, toinen poliiseista naurahti.

– Lapset, teidät on pelastettu. Me suljemme tämä koulun ja siirrämme teidät turvallisempaan paikkaan, jossa teitä kohdellaan kuin oikeita ihmisiä, täti sanoi liikuttuneella äänellä.

– Katso, nämä ovat jo paketoineet pulpettinsakin valmiiksi. Kuinka älykkäitä ja herkkävaistoisia lapsia, setä sanoi ääni väristen.

– Onko tuo setä kipeä, kun sen ääni pärisee? Pate kysyi älykkäästi.

– Minä paketoin sitä pakettinappulaan, jos se yrittää pelastaa minut, Pukari murisi herkällä vaistolla.

– Voisitteko nyt avata nämä raudat ja pidättää tuon koomikkoparin? opettaja pyysi ja osoitti vapaalla kä-

dellään setää ja tatiä. Sitä hänen ei olisi kuitenkaan pitänyt tehdä, sillä silloin poliisi napsautti raudan toiseenkin ranteeseen.

– Hyvä on, minä tunnustan, opettaja sanoi huokaisten. – Ne olivat minun koiriani, mutta en minä sille mitään voinut. Se on niiden luonto. Minä voin korvata ne postinkantajan housut heti, kun saan käteni sen verran vapaaksi, että voin kaivaa lompakkoni takataskusta.

– Ei tästä rahalla selvitä. Hirviö! sanoi tati.

– Pitäkää se kaukana minusta! pyysi setä ja piiloutui kahden poliisin taakse.

Poliisit ottivat opettajaa kainaloista ja lähtivät raa haamaan ovelle. Rehtori kuitenkin pysäytti heidät. Hän oli tullut ihmettelemään luokasta kuuluvaa meteliä.

– Mitä tämä merkitsee? hän kysyi nähdessään opettajan raudoissa.

Meitäkin se tietysti kiinnosti, joten me kuuntelimme hiiren hiljaa.

– Tässä koulussa lapsia kohdellaan kuin... kuin... apinoita, tati sanoi aika tuohtuneena. – Me olemme kouluvirastosta ja tulimme sulkemaan tämän laitoksen.

– Ei tämä ole mikään laitos. Tämä on koulu: sivistyksen kehto, opinahjo ja henkisen pääoman syli, rehtori selitti rauhallisesti. – Ettekä te tätä voi nyt sulkea, sillä selvitys on vielä kesken.

– Tämän laitoksen osalta selvitys on harvinaisen valmis, setä sanoi ja heilutti minun tarinaani rehtorin nenän edessä. Rehtori yritti napata paperia sedältä, mutta poliisi nappasikin rehtoria ranteesta ja kiinnitti siihen käsiraudan.

– Kiistättekö, että olette pakottanut tämän pojan syömään sieniä? tati kysyi silittäen suojelevasti Paten hiuksia.

– En tietenkään kiistä, sanoi rehtori.

– Entä oletteko pakottanut hänen isänsä kanssanne balettiin?

– Olen, rehtori myönsi hämmentyneenä.

– Kamalaa, sanoi setä.

– Hirviömäistä, myönsivät poliisit. – Eiköhän tässä ollutkin jo tarpeeksi.

Poliisit lähtivät viemään rehtoria ja opettajaa ulos. Opettaja tosin yritti tarrautua hampaillaan ovenpieleen, mutta poliisit saivat väännettyä hänen leukansa irti.

Vielä ulkoa me kuulimme, kuinka opettaja huusi:

– Entä minun oikeuteni? Teidän pitää lukea minulle minun oikeuteni, jos edes osaatte lukea. Ja antakaa minun soittaa yksi puhelu. Minä haluan soittaa Batmanille. Tuokaa minulle lepakkopuhelin.

Sitten tuli hiljaista. Kouluviraston setä ja täti katselevat meitä myötätuntoisen näköisinä. Me taas emme oikein olleet varmoja oliko välitunti jo alkanut vai ei.

– Olkaa huoletta. Me lähetämme bussin hakemaan teitä. Uusi koulu on mukava laitos. Juuri nyt siellä tosin on hiukan ahdasta, koska oppilaita on jo kymmenisen tuhatta, täti sanoi.

– Mutta kyllä teille tilaa löytyy. Vaikka ullakolta, setä lupasi.

– Ja ne kymmenentuhatta oppilasta ovat kaikki todella mukavia, eikä heitä tarvitse yhtään pelätä, lohdutti täti.

– Paitsi sitä yhtä, sanoi setä ja rypisti otsaansa.

– Paitsi sitä yhtä, sanoi tätikin ja kuulosti vakavalta.

Sitten he menivät. Me jäimme, mutta emme ilmeisesti pitkäksi aikaa.

VAROKAA SITÄ YHTÄ!

Vielä samana päivänä bussi vei meidät uuteen kouluun. Pulpetit jäivät entiseen, vaikka ne olikin jo valmiiksi paketoitu. Meidän vanha koulumme ei ollut suuren suuri, joten kaikki sen oppilaat mahtuivat niihin pariin bussiin, jotka sitten sylkäisivät meidät uuden koulun pihalle suunnilleen ruokavälitunnin aikoihin.

– Älkää olko huolissanne, sanoi opettajan vaimo.

– Tämä on vain väärinkäsitystä, joka selviää pian, ja sitten me palaamme takaisin entiseen kouluumme.

Häntä poliisit eivät olleet pidättäneet. Opettaja ja rehtori pidätettiin siksi, että he olivat leikkineet piilosta meidän kanssamme. Lisäksi rehtori oli pakkottanut Paten isän balettiin. Opettajan vaimoa ei ollut pidätetty, koska kaikki tietenkin tajusivat, ettei hän olisi suuren vauvamahansa kanssa mahtunut mi-

hinkään piiloon eikä ollut voinut tanssia balettia-
kaan.

– Odottakaa tässä. Minä käyn selvittämässä tilan-
netta, opettajan vaimo sanoi ja meni.

Minä katselin uteliaana ympärilleni. Oppilaita oli
tosi paljon. Vanhassa koulussa minä olin tiennyt mel-
kein kaikkien nimet, mutta uuden koulun oppilaista
en takuulla oppisi tuntemaan edes murto-osaa. Toi-
saalta oli jännittävää ajatella, että tuleva rakkauteni
oli mitä luultavimmin tuon hällisevän ja hyörivän
joukon seassa.

Vähän isompien oppilaiden porukka tuijotti meitä.
Tai ainakin he tuijottivat Patea, jolla oli opettajan
haitari kaulassaan ja Martti tulitikkurasiassa. Hän oli
nimittäin pelastanut molemmat.

– Hahhaa. Tyypillä on piano kaulassa, meitä suu-
rempi poika sanoi Patelle. Sitten hän aikoi ottaa hai-
tarin Patelta. Poika oli aika iso. Pate puolestaan on
melko lyhyt. Tai oikeastaan Pate on ihan yhtä pitkä
kuin kaikki muutkin, mutta hänellä on vain lyhyet
jalat. Joka tapauksessa näytti siltä, että poika tempai-
sisi muutta mutkitta soittimen itselleen. Ja sen hän
olisi varmasti tehnytkin, ellei Pukari olisi murissut
niin uhkaavasti ja väläytellyt hampaitaan.

– Sinuna minä en nyt tekisi äkkinäisiä liikkeitä,
Tuukka sanoi pojalle.

– Häh? ihmetteli poika.

– Ei hätää. Peräännyt vain hitaasti, etkä katso sitä
silmiin, opasti Hanna.

– Häh? hämmästyti poika.

– Minä vetäisen sinua sirmakkaan, jos kosket Pa-
teen, Pukari urisi.

– Häh? kysyi poika.

– Pukari kiskaisee sinua taljankaan, jos kosket Pa-
teen, suomensi Tuukka.

– Siis häh? poika kummeksui. Hänen sanavaras-
tonsa ei ollut kovin laaja. Minä ymmärsin nyt, mitä
opettaja oli tarkoittanut sanoessaan, että kirjojen lu-
keminen on sivistävää. Minun oli ikävä opettajaa.

– Pukari nykäisee sinua kohta kurttuun, jos jatkat
tuota rataa, selitin minä.

– Pukari tempaisee sinua kohta pirunkeuhkoon,
jollat heti lopeta, käänsi Hanna.

– Pukari hilpaisee sinua kohta vetopeliin, jos et
nyt jätä meitä rauhaan, tulkki Tiina.

– Ja sitten minun äitini haastaa sinut ja sinun kave-
rasi, sukulaisesi ja lemmikkieläimesikin oikeuteen,
selvensi Samppa.

– Mistä te oikein puhutte? kysyi Pate.

– Nämä tyytit ovat pelottavia, poika sanoi kauhua äänessään ja perääntyi muiden luo. Meille riitti, että hän jätti Paten, Martin ja opettajan haitarin rauhaan.

Kellot soivat sisälle ja kaikki tuhat lasta tungeksivat valtavan rakennuksen uumeniin. Se kävi yllättävän sujuvasti, sillä olisi kuvitellut, että sellaisen rynnäkyksen jäljiltä joku olisi jäänyt lojumaan hengettömänä pihalle. Vain me jäimme. Me olimme kyllä hengissä, mutta meillä ei ollut aavistustakaan siitä, minne meidän olisi pitänyt tungeksia. Meidän lisäksemme pihalle jäi vielä yksi tyttö. Hän näytti tosi pieneltä punaisessa pipossaan, joka oli vedetty niin alas, että hänen naamastaan näkyi vain puolet. Alapuoli.

– Oletteko tekin eksyneet? tyttö kysyi. Hänen äänensä kuulosti ilahtuneelta.

– Tavallaan, minä myönsin.

– Toisaalta emme, sillä meillä ei ole aavistustakaan, minne meidän pitäisi löytää. Jotta voi eksyä, pitää ensin olla matkalla jonnekin, Tuukka täsmensi.

– Oletko sinä sitten eksynyt? Tiina kysyi tytöltä. Hänestä tulee isona sairaanhoitaja tai opettaja, koska hän on niin huolehtivainen.

– Olen, tyttö vastasi iloisesti. Hän ei vaikuttanut kovin huolestuneelta.

– Auttaisiko, jos ottaisit tuon pipon silmiltäsi? kysyi Hanna, joka on aina niin käytännöllinen.

– Ei auttaisi, tyttö vastasi ja raotti piponsa reunoja sen verran, että hänen silmänsä näkyivät. Ne olivat ihan siniset. – Minä eksyin jo kolme kuukautta sitten, eikä minulla silloin vielä edes ollut tätä pipoa.

– Kolme kuukautta sitten? Hanna hämmästyi.

Se kuulosti meistä kaikista aika kummalliselta. Ehkä vähän surulliseltakin. Oli varmaan kamalaa olla niin kauan eksyksissä. Miten se edes oli mahdollista? Me kysyimme asiaa tytöltä, joka kertoi, kuinka oli ensimmäisenä koulupäivänä jäänyt vahingossa porukasta, kun opettaja oli vienyt lapset sisälle. Sen jälkeen hän oli tullut joka päivä etsimään luokkaansa, mutta ei vielä ollut löytänyt sitä. Koulu oli liian suuri ja siinä oli liian paljon oppilaita. Kukaan ei myöskään ollut älynnyt kaivata yhtä puuttuvaa oppilasta.

– Mutta ei se niin kamalaa ole. Siihen tottuu. Minä olen oppinut täällä tosi paljon, hän selitti hymyillen.

– Mitä? minä halusin tietää.

– Esimerkiksi sen, että vahtimestari säilyttää karkkipussia työpöytänsä laatikossa.

- Säilyttääkö? me hämmästyimme.
- Ja opettajainhuoneessa on aina tuoretta pullaa.
- Onko tosiaan? me ihmettelimme.
- Koulun ullakolla on luuranko.
- Onko tosiaan? me säikähdimme.
- On. Se on kuulemma tämän koulun suunnitelleen arkkitehdin. Hän ei koskaan löytänyt täältä ulos. Kellarissa on rehtorin talvirenkaat. Liikuntasalin katosta tippuu vettä, keittäjät tuovat kouluun omat eväät, kolmannen luokan opettaja seurustelee liikunnanopettajan kanssa ja viidennen luokan opettajalla on peruukki.

Me olimme kunnioituksesta mykkiä. Tyttö oli opinut koulussa tosi paljon ja kaiken lisäksi paljon jännittävämpiä asioita kuin me. Tyttö oli laskenut senkin, kuinka monta kumisaapasta koulussa oli sadepäivänä.

- Kahdeksantuhattakuusisataaseitsemänkymmentäviisi. Yläluokkalaiset eivät niitä käytä ja eka Q:n Sepolta jäi toinen saapas tuonne ojaan, tyttö näytti valtavan pihan reunaa, joka näytti olevan maailman ääressä.

- Minun nimeni on muuten Anna.

Me hyvästelimme Annan, joka sanoi menevänsä

täyttämään kuudennen luokan Joren kenkiä kaurapuurolla. Jore kuulemma kiusasi Mattia ja ansaitsi siksi opetuksen.

- Varokaa sitä yhtä, Anna sanoi lähtiessään.

- Mitä yhtä? minä halusin tietää.

- No sitä, Anna sanoi ja meni.

Meitä hiukan pelotti. Täti ja se ehta setäkin olivat puhuneet yhdestä, joka ei ilmeisesti ollut mukava. Me päätimme etsiä opettajan vaimon mahdollisimman pian.

Sisällä koulussa oli autiota ja hiljaista, koska kaikki olivat tietysti tunneilla. Pitkästä käytävästä haarautui lukuisia muita, joista osa johti umpikujaan ja toiset näyttivät johtavan jonnekin rakennuksen uumeeniin. Ilmastointilaitte hengitti ja kurahteli kuin olisimme olleet suuren eläimen vatsassa.

- Minne nyt? minä kysyin, kun saavuimme kahden pitkän käytävän risteykseen. Kummankin varrella oli kymmeniä ovia, jotka kaikki olivat samannäköisiä.

- Se pitkätukkainen setähän sanoi järjestävänsä meille luokan ullakolta, Tiina muisti.

- Mutta Anna sanoi, että siellä on se luurankoarkkitehti, kauhistuinkin minä.

– Ehkä se on meidän uusi opettajamme, Hanna arveli.

– Minä luunappaan siltä luuvitosella luun kurkuun, jos se luulee opettavansa minua, Pukari uhkasi.

– Vaihtaisikohan se tämän haitarin luuviuluun? kysyi Pate, jota haitarin raahaaminen oli ruvennut väsyttämään. – Eikä tämä haitari vielä mitään. Martti se vasta painaakin, kun se ahmi niin paljon mansikkahilloa, hän valitti.

Meitä värisytti. Kukaan ei erityisemmin halunnut opettajaksi luurankoa, sillä sellainenhan puhuisi helposti läpiä päähänsä. Yökoulukin voisi luuranko-opettajan kanssa olla vähän liian jännittävää.

Me emme siis menneet ullakolle, vaan avasimme lähimmän oven ja astuimme sisään.

Oven takana oli käsityöluokka. Tai luultavasti oli, sillä itse luokkaa oli vaikea nähdä ilmassa pöllyävän sahajauhon vuoksi. Oli myös aika vaikea kuulla mitään, sillä pora-, höylä ja hiomakoneet pitivät hirmuista meteliä. Jokaisen höyläpenkin äärellä oli ainakin viisitoista oppilasta, jotka kaikki yrittivät vallata kulman omalle työlleen huutaen, tönien ja työkaluja heilutellen.

Kaiken keskellä seisoi harmaatukkainen, suoraryh-

tinen mies kuin majakka. Yllään hänellä oli pitkä, sinertävä takki ja päässään sekä suojalasit että kuulosuojaimet. Hänen hieman surumielinen hymynsä loisti sahajauhosumun yläpuolella, ja me menimme luotavaisina sitä kohti.

– Anteeksi, minä sanoin ja yritin herättää huomiota nykäisemällä käsityöopettajaa takinhelmasta.

– Ottakaa puuta varastosta, mies sanoi äänellä, joka oli matala kuin sumutorvi.

– Emme me sitä. Me etsimme omaa luokkaamme, selitti Hanna.

– Merkitkää viiva suorakulmaa käyttäen. Sahatkaa sahaa käyttäen. Poratkaa reikiä poraa käyttäen. Toimikaa päätänne käyttäen, mutta käyttäkää suojakypärää, opettaja opasti.

– Ei kun luokka. Missä on opettajan vaimo ja meidän luokkamme? me huusimme yhteen ääneen.

Majakkaopettaja hätkähti hieman ja katsoi ensimmäisen kerran alas. Hän joutui siristelemään suojalasiensa peittämiä silmiään, sillä sahajauhousva peitti kaiken alleen.

– Keitä siellä on? mies kysyi ja raotti varovasti kuulosuojaimen toista puoliskoa.

– Me olemme oppilaita, Hanna sanoi tomerasti.

– Oppilaita? majakkaopettaja maisteli sanaa ja katsoi jonnekin pölyn sekaan harmailla silmillään. Tai luultavasti ne olivat vain pölyiset.

– Oletko sinä nähnyt opettajan vaimoa? minä rohkaistuin kysymään, vaikka se luultavasti olikin turhaa. Majakkaopettaja tuskin oli nähnyt tai kuullut mitään pariin vuosikymmeneen. Siksi minä hämmästyinkin, kun opettaja suoristautui, napsautti kuulosuojaimen paikalleen ja lähti kyntämään sahajauhomyrskyn sekaan.

– Seuratkaa minua. Minä näytän teille kaavat, hän kehotti sumutorvibassollaan.

Me olimme juuri lähdössä hänen peräänsä, sillä mitä muutakaan me olisimme voineet, kun tahmea, aamupuuroilta tuoksuva käsi tarttui omaani. Vain vaimon erotin pienen hahmon ja punaisen pipon.

– Te olette vaarassa. Tulkaa äkkiä! Anna huusi minun korvaani.

Minä säikähdin ja tartuin Hannan käteen. Hanna tarttui Tiinan käteen. Tiina tarttui Tuukan tukkaan. Tuukka tarttui Pukarin korvaan. Pukari uhkasi tarttua Tuukkaa nielurisoihin, mutta otti sitten kuitenkin Samppaa nenästä. Samppa parkui, mutta otti Pa-tea haitarista.

Anna vei meidät ulos luokasta. Hän puikkelehti erehtymättä lähes läpinäkymättömässä pölypilvessä vetäen koko letkaa perässään.

Kun lopulta pääsimme ulos käsityöluokasta, me hämmästyimme, sillä meitä olikin aika monta. Patekin oli nimittäin tarttunut erästä poikaa kädestä ja poika oli tarttunut tyttöä, joka puolestaan oli tarttunut toista tyttöä ja niin edelleen, kunnes kaikki olivat ilmeisesti tarttuneet johonkin. Meidän perässämme käytävään oli tullut puolensataa pölyistä oppilasta, pari höyläpenkkiä, laatikko täynnä keskeneräisiä kynätelineitä, pylväsporakone ja vaatenaulakko. Ilmeisesti luokkaan oli jäänyt vain opettaja.

– Huh, se oli lähellä, Anna sanoi.

– Mikä oli? kysyin minä.

– Teidän katoamisenne. Te olisitte voineet juuttua tuonne ikuisiksi ajoiksi kynätelinettä tekemään.

Me katsoimme ympärillämme olevia vakavia, sahajauhon valkaisemia kasvoja, joista erottuivat oikeastaan vain suuret silmät. Kaikki nyökyttelivät Annan puheille.

– Minä olen tehnyt kynätelinettä jo kolme vuotta, sanoi yksi ja yski.

– Minun kynätelineeni oli jo melkein valmis, mut-

ta sitten se katosi ja jouduin aloittamaan kaiken alusta, toinen selitti.

– Minun piti mennä hammaslääkəriin, mutta ek-syin vahingossa tuonne alkusyksystä, kolmas kertoi.

Minä luulen, että osa heistä vähän liioitteli, mutta kaikki vaikuttivat kuitenkin vilpittömän kiitollisilta hyvästellessään meidät.

– Ehkä on parempi, että minä opastan teitä, Anna arveli.

Meistäkin se oli parempi.

Koulu oli valtava, niin kuin me tietysti olimme jo huomanneetkin. Onneksi Anna tunsu sen paremmin kuin kukaan muu. Hän näytti meille paikkoja. Kukaan ei tuntunut kiinnittävän meihin mitään huomiota, kun me kurkistelimme luokkiin. Oppilaita oli yksinkertaisesti niin paljon, ettei muutama ylimääräinen tuntunut missään.

Liikuntasalissa, joka oli suunnilleen lentokentän kokoinen, sata oppilasta pelasi pingistä. Tai oikeastaan kaksi heistä pelasi ja muut yhdeksänkymmentäkahdeksan odottivat vuoroaan. Se jono oli aika pitkä.

Kuvaamataitoluokassa opetettiin vesivärimaalausta. Seitsemänkymmentä oppilasta yritti yhtä aikaa

kastaa pensseliään vesivärikippoon. Toiset seitsemänkymmentä levittivät väriä pulpetille, lattialle, toisiinsa ja opettajaan, joka muistutti elävää sateenkaarta.

Musiikkiluokassa sen sijaan oli yllättävän rauhallista. Se johtui siitä, että kaikki yhdeksänkymmentä oppilasta nukkuivat. Ainoastaan opettaja valvoi. Hän nimittäin soitti pianolla kehtolaulua ja kauhistui meidät nähdessään. Lähinnä hän kauhistui Paten kantamaa haitaria ja ryntäsi meidän luoksemme sormi huulillaan.

– Älkää vain herättäkö niitä, hento naisopettaja pyysi. – Minä sain ne juuri nukahtamaan ja hyvällä tuurilla ne nukkuvat lopputunnin.

Me tietysti lupasimme olla hiljaa. Meitä tosin vähän harmitti, ettei musiikinopettajakaan tiennyt, missä meidän uusi luokkamme oli.

– Minä itsekin löydän tänne lähinnä tuurilla, hän huokaisi vetäessään oven kiinni.

Oppilaita oli kaikkialla. Käytävissä, luokissa, kormeroissa, varastossa, portaissa ja pannuhuoneessa. Jopa koulun keittiössä opiskeli yksi luokka. Se oli kuulemma vähän hankalaa niinä päivinä, kun jälkiruokana oli kiisseliä ja kermavaahtoa. Opettajan ääni

ei tahtonut oikein kuulua kaiken sen vatkaamisen keskeltä. Toisaalta sen luokan oppilaat saivat nuolla kulhot puhtaiksi, joten ei se loppujen lopuksi niin kamalaa ollut.

Päivän päätyttyä bussit tulivat hakemaan meitä. Me hyvästelimme Annan, joka toivotti meille onnea. Hän luovutti meille myös hopeisen torven. Meidän tuli puhaltaa siihen, jos joutuisimme pulaan. Varsinkin, jos me kohtaisimme sen yhden. Minä yritin kysyä Annalta tarkemmin siitä yhdestä, mutta hän napsautti suunsa kiinni.

Me lauloimme Annalle lähtiäisiksi Lentävän kalakukon. Hänen mielestään kappale oli oikein mielenkiintoinen ja taiteellinen. Varsinkin Paten haitarisoitto. Täytyy myöntää, että opettajan soitosta sai paremmin selvää. Se ei nimittäin kuulostanut aivan yhtä paljon keuhkotautiselta ryhävalaalta.

Se hyöty Paten soitosta kuitenkin oli, että opettajan vaimo löysi sen avulla meidän luoksemme. Viime tipassa, sillä bussi oli juuri lähdössä.

– Luojan kiitos te olette tallessa, opettajan vaimo huokaisi. – Kamala paikka. Minä olen etsinyt teitä koko päivän.

– Samoin, sanoimme me.

– Minä vähän eksyin, opettajan vaimo tunnusti.

– Samoin, sanoimme me.

– Meidän on tehtävä kaikkemme, että saamme vanhan koulumme takaisin, opettajan vaimo tuumi, kun bussi kaarsi ulos parkkipaikalta ja jättiläismäinen rakennus jäi taakse.

– Minä haluan, että meidän oma opettaja tulee takaisin, sanoin minä.

– Samoin, sanoi opettajan vaimo, ja niin sanoivat kaikki muutkin.

KUKA VOI PÄÄTTÄÄ IHAN KAIKESTA?

Me istuimme suurella kivellä, joka on lempipaikkamme. Kivi on opettajan pihalla. Se on hyvällä paikalla, koska opettaja sattuu olemaan lempiopettajamme ja hänen vaimonsa on lempiopettajamme lempivaimo. Opettajan lapsi on tietysti meidän lempiopettajan lempilapsi ja hänen koiransa Kojo ja Ootti ovat lempiopettajamme lempipuolikojootteja. Harmi vain, että me emme itse olleet yhtään lemmekkäällä tuulella. Paitsi tietysti minä, mutta se on toinen juttu. Kaikkia masensi se, että lempikoulumme oli juuri lakkautettu ja lempiopettajamme oli vankilassa.

– Meidän on pelastettava koulu, päätti Hanna, joka on usein hyvin päättäväinen.

– Meidän on pelastettava opettaja ja rehtori, päätin minä, vaikken olekaan aivan yhtä päättäväinen kuin Hanna.

– Meidän on pelastettava myös itsemme, päätti Tuukka, joka on nero.

– Meidän on pelastettava kaikki muutkin oppilaat, päätti Tiina, joka on hyvin huolehtivainen.

– Batman pelastaa kaikki, päätti Samppa. – Jos äiti antaa siihen luvan, hän lisäsi.

– Minä pelastan kaikkia heittoliinaan, jos minun täytyy pelastaa joku, Pukari jupisi.

– Minä melkein pelastin isän eilen, sanoi Pate.

– Pelastitko? minä hämmästyin.

– Melkein pelastin. Isän piti mennä äidin kanssa katsomaan balettia, mutta äiti ei löytänyt häntä, enkä minäkään muistanut, minne isä oli mennyt.

– Eikö sinun isäsi sitten mennytkään balettiin? kysyi Tiina, joka rakasti balettia.

– Meni se. Kun isää ei löytynyt, äiti päätti ottaa mukaansa minut. Silloin minä muistinkin, että isä oli mennyt piiloon eteisen komeroon.

Meistä oli hienoa, että Pate oli ensin melkein pelastanut isänsä ja sitten kokonaan itsensä. Se ei kuitenkaan auttanut meitä yhtään opettajan tai koulun pelastamisessa.

Me katsoimme Tuukkaa ja odotimme.

– Minulla on pelastussuunnitelma, sanoi Tuukka.

Hän ei petä koskaan.

– Kuka voi armahtaa opettajan ja päästää hänet ulos vankilasta? Tuukka kysyi. Se oli kaikkien mielestä tosi vaikea kysymys. Hanna ehdotti Johnny Deppiä, koska hän on Hannan mielestä niin ihana näyttelijä. Samppa ehdotti Batmania, Pate Marttia ja kaikki muutkin jotain, mutta mikään ei kelvannut Tuukalle.

– Kuka voi päättää, ettei koulua saa lakkauttaa? Tuukka kysyi. Hanna ehdotti taas Johnny Deppiä, Samppa Batmania, Pate Marttia ja me muut kuka mitään, mutta Tuukka vain pudisti päätään.

– Kuka voi päättää ihan kaikesta?

Se oli kaikkien mielestä jo paljon helpompi kysymys.

– Äiti, me vastasimme yhteen äänen, paitsi Pate, joka ehdotti Marttia.

– Totta, Tuukka myönsi, mutta ei ollut vielä kukaan tyytyväinen. Tuukka on joskus aika hankala.

– Presidentti, Tuukka vastasi itse omaan kysymykseensä. Se oli tietysti totta. Äidin jälkeen presidentti on varmasti maailman mahtavin henkilö. Etenkin, jos presidentti itsekin sattuu olemaan äiti.

– Tarkoitatko, että me pyydämme presidenttiä ar-

mahtamaan opettajan, pelastamaan koulun ja päättämään kaikesta? minä kysyin.

– En tarkoita, vastasi Tuukka. – Minä tarkoitan, että me naamioidumme presidenteiksi ja menemme ensin pelastamaan opettajan vankilasta ja sitten pelastamme koulumme viraston kynsistä.

Tuukan suunnitelma oli tietysti nerokas, niin kuin aina. Kukaan ei takuulla uskaltaisi vastustaa presidenttijoukkoa, joka ponnekkaasti vaatisi opettajan vapauttamista. Minä satuin asumaan lähimpänä, joten me haimme meiltä pumpulia tekoparroiksi ja sitten me naamioidumme. Me muut presidenteiksi ja Samppa Batmaniksi.

Poliisiaseman aulassa oli korkea tiski, jonka takana istui konstaapeli. Hän katsoi meitä aika hämmästyneenä, kun marssimme sisään parrat liehuen. Minä luulen, että me olimme aika vaikuttava näky: kuusi presidenttiä ja Batman. Kukaan poliisi ei uskaltaisi vastustaa sellaista määräesylivoimaa.

– Päivää. Kuinka voin olla herroille avuksi? poliisi kysyi meiltä.

– Emme me ole herroja, sanoi Hanna.

– Emme niin. Me olemme presidenttejä, Tuukka täsmensi.

- Tuo myös? kysyi poliisi ja osoitti Samppaa, jolla oli naamio ja viitta.
- Minä olen Batman, sanoi Samppa.
- Ja tämä on Martti, Pate esitteli kovakuoriaisensa.
- Onko Batman siis presidenttimme? Ne vaalit ovat minulta jääneet huomaamatta, mutta olisin varmasti äänestänyt häntä, poliisi sanoi.
- Mitkä vaalit? minä hämmästyin.
- Presidentinvaalit. Presidenttihän valitaan vaaleilla, kuten herrat varmaan hyvin tietävät, jos keran ovat presidenttejä, poliisi selitti.
- Ketkä herrat? Pate kysyi.
- Tietävät. Totta kai tietävät, Tuukka sanoi nopeasti ja vilkaisi meitä sitten varoittavasti. – Meidät on kaikki valittu vaaleilla.
- Minut valittiin kyllä tummilla, Pate korjasi.
- Minä en ole mikään herra. Minä olen hieno rouva, korjasi puolestaan Hanna.
- Rouvalla on hieno parta rouvaksi, kehui poliisi.
- Kiitos. Minä olenkin naamioitunut, Hanna selitti ja me muut nyökyttelimme. Silloin Paten parta irtosi.
- Pahas, sanoi Pate ja yritti kiinnittää partaa uudelleen leukaansa, mutta se ei enää pysynyt. Niinpä Pate

tunki parran paitansa kauluksen alle.

- Jos saan huomauttaa, herra presidentin parta kasvaa nyt melko alhaalla, poliisi huomautti.
- Ei se ole enää parta, Pate sanoi. – Minulla on nyt tuuheat rintakarvat.
- Se oli meidän mielestämme hyvin keksitty ja meni varmasti poliisiinkin täydestä, koska hän nyökkäsi vakavana.
- Täydellinen valepuku. Niin kuin on tietysti teillä kaikilla muillakin. Näyttää siltä, että maamme johto on turvallisissa käsissä. Saanko kuitenkin udel- la, millä asialla viisi parrakasta presidenttiä sekä yksi rintakarvakas ja yksi Batman-presidentti liikkuvat?
- Saat udella, Tuukka sanoi hyvin presidentillisesti.
- Opettaja pitää armahtaa, minä vaadin.
- Se lienee täysin aiheellista, poliisi naurahti kummallisesti.
- Hänet on heti vapautettava, Hanna sanoi tiukasti.
- Muuten me suutumme, Tiina sanoi. – Ainakin vähän, hän lisäsi ujosti.
- Minä äänestän kaikkia välikysymykseen, jos opettajaa ei heti vapauteta, Pukari uhkasi.

Poliisi varmaankin säikähti, koska hän nousi niin äkkiä pöytänsä takaa. Hän oli aika pitkä ja muutenkin iso. Onneksi me olimme presidenttejä, sillä muuten mekin olisimme varmaan säikähtäneet ja luulleet hänen aikovan vangita meidät.

– Meillä on täällä yksi autokauppias, kolme iloista rosvoa, sekatyömies ja prinssieversti, mutta yhtään opettajaa ei ole nyt pidätettynä, joten minun on valittavasti ohjattava teidät ulos.

Me hämmästyimme. Mehän olimme aamulla nähneet, kuinka poliisit veivät opettajan ja rehtorin. Minne heidät sitten oli viety, jos ei poliisiasemalle?

– Mutta minä voin tarjota teille kyydin kotiin, sillä työvuoroni loppuu juuri, poliisi sanoi ja nyökkäsi toiselle poliisille, joka tuli paikalle jostain takahuoneesta.

– Maamme turvallisuus kutsuu. Minä tästä lähdän ja saatan nämä presidentit kotiin, hän sanoi toiselle.

– Presidentit? uusi poliisi hämmästy.

– Niin. Niitä on nykyään seitsemän, poliisi sanoi.

– Sehän on kätevää. Eivät lopu sitten niin helposti kesken, uusi poliisi ilahtui.

– Kehitys kehittyy, sanoi poliisi.

Se poliisi oli tosi ystävällinen ja kyyditsi meidät

pakettipoliisiautolla opettajan ovelle asti. Me nimitäin annoimme hänelle opettajan osoitteen, koska halusimme mennä kertomaan opettajan vaimolle, ettei opettaja ollutkaan poliisiasemalla. Siksi me vähän hämmästyimme, kun opettaja itse avasi oven poliisiin soitettua ovikelloa.

– Nämä presidentit lienevät teidän? poliisi sanoi opettajalle, joka yhä tuijotti meitä. Lähinnä Paten presidentillisiä rintakarvoja.

– Presidentit? opettaja varmisti, kun me ryntäsimme halaamaan häntä.

– Niin. Tulee varmaan turvallinen olo, kun on noin monen presidentin ympäröimänä, poliisi sanoi hieman haikeasti.

– Täytyy myöntää, opettaja myönsi.

Sitten poliisi teki kunniaa ja poistui. Opettaja puolestaan teki meille voileivät ja esitteli sitten lastenhuoneen, jota hän ja hänen vaimonsa olivat remontoineet. Siitä oli tulossa hieno.

Me istuimme olohuoneen sohvalle. Tuli vähän ahdasta, koska myös Kojo ja Ootti sekä opettajien lapsi halusivat samalle sohvalle.

– Ne ovat niin seurallisia, opettaja sanoi tarkoittan ilmeisesti sekä koiria että lasta.

– Se oli väärinkäsitystä, opettaja kertoi sitten aamun tapahtumista. – Ne eivät tienneet, että rehtori on Paten äiti ja saa siksi pakottaa Paten tekemään kotoitöitä.

Me nyökkäsimme, paitsi Pate, joka näytti vähän pettyneeltä sen vuoksi, että äidit tosiaan saavat lain estämättä tehdä sellaista.

– Ja vahtimestari todisti häkin olleen pulpetteja eikä oppilaita varten, opettaja selitti.

Me huokasimme helpotuksesta. Kaikki oli siis selvää ja ennallaan. Minä tosin mietin, pitäisikö minun kysyä, olivatko ne siellä virastossa jo lukeneet minun tarinani ja olinko minä saanut siihen leimoja. En kuitenkaan ehtinyt, sillä opettajalla oli vielä asiaa.

– Mutta koulun lakkauttamista ei kuulemma voi enää perua. Siksi me menemme kaikki huomenna siihen suureen kouluun, opettaja sanoi surullisena.

Kaikki oli siis selvää, mutta mikään ei ollutkaan ennallaan.

– Älkää huolehtiko. Martti kyllä pelastaa meidät kaikki, Pate lohdutti ja silitti tulitikkuaskia.

AINA VOI RUVETA FORMULAKUSKIKSI

Seuraavana aamuna me olimme taas suuren koulun pihassa. Me ja kymmentuhatta muuta lasta. Minulla oli Annan antama torvi. Se, johon piti puhaltaa hädän hetkellä. Opettaja puolestaan oli kiinnittänyt jokaisen kaulaan lapun, jossa luki ohjeita löytäjälle sekä luokka jolla olimme.

– Ei sisällä lisäaineita? Tuukka hämmästeli tekstiä, jonka opettaja oli kirjoittanut hänen lappuunsa.

– Tämä puoli ylöspäin, Hanna luki omasta kyltistään.

– Ei saa jäätyä, luki Tiina.

– Mikäli vastaanottajaa ei tavoiteta, lähetys palautetaan, minä sain selville.

– Käsiteltävä varoen, luki Samppa.

– Helposti räjähtävää, Pukari tavasi kirjoitusta.

– Ravistettava ennen käyttöä. 2Ö-luokka? Pate ihmetteli lappua kaulassaan.

– Mutta ennen me olimme A-luokalla, Hanna hämmästy.

Se oli totta. Me olimme aina olleet A-luokan oppilaita ja meidän opettajamme oli aina ollut A-luokan opettaja. Nyt hänestä olikin äkkiä tullut Ö-luokan opettaja. Meitä harmitti, että opettaja oli sillä lailla alennettu.

Kellojen soitua opettaja tuli hakemaan meidät ovelta ja ohjasi uuteen luokkaamme. Me tosin eksyimme matkalla kolme kertaa. Ensin opettaja luki karttaa väärin, sitten hänen kompassinsa sekosi ja sitten vielä navigaattorista loppuivat patterit.

– Älkää hätääntykö. Kyllä me perille löydämme. Ei kukaan voi eksyä kouluun loppuiäkseen, opettaja lohdutti. Me muistimme luurangon ullakolla, mutta emme sanoneet mitään, sillä me emme halunneet hermostuttaa opettajaa sen enempää.

Lopulta me kuitenkin olimme uudessa luokkahuoneessamme. Tai ei se oikeastaan ollut mikään huone, vaan ullakolle johtavien portaiden pala, joka oli köydellä erotettu meitä varten. Meidän yläpuolellamme oli 1Å-luokka ja alapuolellamme 5€-luokka. Me vähän ihmettelimme, kuinka luokka saattoi olla €, mutta kirjaimet olivat kuulemma loppuneet kesken,

koska luokkia oli niin paljon. Meidän kaikkien mielestä idea oli hyvä. €-luokalla voisivat opiskella kaikki, jotka halusivat isona miljonääreiksi. §-luokalla opiskelisivat tulevat lakimiehet, %-luokalla verovirkailijat, !-luokalla poliitikot ja ?-luokalla opiskelisivat tietysti toimittajat.

– Ketkä sitten opiskelisivat #-luokalla? kysyi Pate.

– Tulevat vangit tietysti, sanoi Tuukka.

Opettaja asettui istumaan portaiden yläpäähän, me hänen alapuolelleen.

– Me emme anna tämän pienen vastoinkäymisen masentaa, opettaja sanoi.

– Sivistyminen ei ole kiinni olosuhteista vaan halusta.

Pate viittasi.

– Entä, jos ei halua sivistyä? hän kysyi.

– Aina voi ruveta formulakuskiksi, sanoi opettaja.

Meidän mielestä oli tosi hienoa kuulla, että kaikille löytyi töitä. Kyllä maailma on hienosti järjestetty paikka.

Ensimmäisellä tunnilla oli musiikkia. Me lauloimme tietysti Lentävän kalakukon. Opettaja säesti haitarilla, jonka Pate siis oli pelastanut vanhasta koulus-

ta. Me lauloimme hienosti ja kuuluvasti. Ilmeisesti vähän liiankin kuuluvasti, sillä 1Å-luokan opettaja valitti portaiden yläpäästä, ettei hän kuullut edes omia ajatuksiaan, eivätkä hänen oppilaansa kuuleet satua, jota hän heille luki. Alapuolellamme olevan 5€-luokan opettaja puolestaan liikuttui niin paljon, että pyysi meitä esiintymään ulkomailla. Nimittäin siellä missä pippuri kasvaa. Sellainen paikka taitaa olla tosi kaukana. Me tietysti toivoimme, että se konserttimatka järjestyisi pian. Matkailu nimittäin virkistää ja avartaa.

Opettaja ei kuitenkaan virkistynyt, vaan pikeminkin masentui, kun me emme voineet enää laulaa. Niinpä hän pyysi meitä tekemään hiljaista työtä lopputunnin ajan. Me tietysti teimme. Muuten olikin ihan hiljaista, mutta Paten pudottama pyyhekumi pomppi portaita alas ja osui 5€-luokan opettajaa päähän. Hän kimmastui niin, että heitti meidän opettajaamme sinitarrapalalla. Opettaja tosin väisti taitavas-ti ja sinitarra läjähti 1Å-luokan opettajan takapuoleen. Hän puolestaan kaatoi portaisiin laatikollisen askarteluhelmiä. Niistä tuli aika kova ropina – puhumattakaan siitä metelistä, joka syntyi, kun kaikki 1Å-luokkalaiset ryntäsivät poimimaan pomppivia

helmiä ja 5€-luokkalaiset yrittivät saada niitä kiinni. Mutta muuten oli siis ihan hiljaista.

Välitunnilla me emme uskaltaneet lähteä kauas luokasta, ettemme eksyisi. Käytävässä tosin oli vähän ahdasta, koska ilmeisesti kukaan muukaan ei halunnut eksyä ja siksi kaikki tungeksivat samassa paikassa. Äkkiä kuului hiljaista kohinaa. Vähän niin kuin jossain olisi avattu suihku. Sitten kohina kasvoi huokaukseksi ja käytävän keskelle ilmestyi kuin loihdit-tuna kulkuväylä. Me hämmästyimme, kun huomasiimme kaikkien oppilaiden ja opettajienkin vetäytyneen seinän viereen. Vain me olimme entisillä paikoillamme. Äänten tauottua tuli pahaenteisen hiljaista.

Kujan toisessa päässä seisoj suunnilleen meidän mittaisemme poika, jolla oli punaiset haalarit ja lip-palakki, jossa oli keltapohjainen kuva. Niin kaukaa oli vähän vaikea erottaa, mitä kuva esitti. Pojan minä kuitenkin erotin selvästi. Haalareissaan hän näytti tosi upealta. Minikokoiselta formulakuskilta. Hetken verran luulin, että jossain käynnistyi paalujunna, mutta se olikin minun sydämeni joka pamppaili. Minä olin selvästi rakastumaisillani.

– Väistyköö! poika sanoi hiljaisella äänellä. Väki

käytävän seinustoilla kohahti ja vetäytyi entistäkin tiiviimmin seinien viereen.

– Keitä se tarkoittaa? Hanna kysyi.

– Teitä. Tulkaa nopeasti pois sieltä, kuiskasi tyttö, joka oli piiloutunut vaatekourussa roikkuvan takin taakse.

– Minulla ei ole aikomustakaan väistyä, päinvas-
toin, minä huokasin.

– Miksi meidän pitäisi väistyä? Onhan tässä tilaa kulkea, ihmetteli Hanna, joka on aina niin käytännöllinen.

– Koska se yksi káskee niin, tyttö kuiskasi ja veti takin eteensä.

Se yksi. Punahaalarinen poika meidän edessämme oli siis se yksi, jota kaikki koulussa pelkäsivät opettajia myöten. Poika ei näyttänyt mitenkään kauhistuttavalta. Lähinnä hurmaavalta. Juuri sellaiselta, johon minun kaltaiseni älykkäät tytöt niin helposti ihastuvat.

Poika lähti hitaasti tulemaan meitä kohti. Me odotimme. Kaikki tuntuivat pidättävän hengitystään. Paitsi tietysti Pate, joka pidatti nauruaan.

– Minulla oli haalarit viimeksi eskarissa, Pate hihitti.

– Ne ovat ajohaalarit, minä sihahdin ja toivoin, ettei poika ollut kuullut. Formulakuljettajat ovat hyvin herkkiä loukkaantumaan.

Hiljaisuus väreili käytävässä. Ainoastaan pojan valkoisten kumitossujen nirskahdukset viilsivät ilmaa. Nyt minä jo erotin pojan lippalakissa keltaiselle pohjalle piirretyn mustan, etujaloillaan seisovan kamelin kuvan. Se oli hieno. Poika oli enää muutaman askeleen päässä meistä. Hänen silmänsä näyttivät tummilta lipan varjossa. Hänen punainen haalarinsa hohti kuin se olisi ollut tulessa.

Jalkojani heikotti. Samalla minua kauhistutti se, että suuri rakkauteni oli saapumassa luokseni, enkä ollut aamulla muistanut harjata tukkaani. Se ei kuitenkaan ollut murheistani suurin, sillä jostain kuului matalaa murinaa. Minä tiesin kyllä mistä. Ääni tuli Pukarista. Tajusin yhdessä silmänräpäyksessä, että ensi kohtaamisemme olisi pilalla, jos Pukari roikkuisi hampaillaan tulevan sulhaseni nilkassa. Minun oli tehtävä jotain ja pian. Niinpä minä tönäisin Pukaria.

Sääntö numero yksi kuuluu: älä koskaan, missään tilanteessa tönäise Pukaria! Se on suunnilleen yhtä järkevää kuin ilmoittaisit täyteen ahdetussa tavaratalossa, että alimmassa kerroksessa on nyt viiden mi-

nuutin ajan tarjolla ilmaisia etelänmatkoja. Muutamassa sekunnissa Pukari oli torpannut, työntänyt, runtannut, taklannut, tuupannut, töninyt ja nakellut meidät kaikki seinän vierille muiden joukkoon. Tyhjällä keskikäytävällä olivat vastakkain enää Pukari ja se yksi, poika punaisessa haalarissa. Lopputulos olisi väistämätön: elämäni olisi pilalla ennen kuin se oli alkanutkaan. Minä suljin silmäni. Kuului muksahdus ja tömähdys. Jotain pehmeää osui minun viereeni. Sitten tuli hiljaisuus, jonka rikkoi vain etääntyvien kumikenkien narske.

Kun avasin silmäni, poika kääntyi jo käytävän kulmasta ja tyhjentynyt keskikäytävä oli jo alkanut täyttyä hänen takanaan kuin laskuvesi olisi kääntynyt nousuvedeksi. Minun vieressäni lattialla makasivat Pukari ja Anna.

SE YKSI

Anna oli pelastanut meidät viime hetkellä taklaamalla Pukarin sen yhden edestä. Tai ainakin hän väitti pelastaneensa. Minä tietysti uskoin häntä. Muut eivät ihan.

– Mitä vaaraa siitä muka olisi ollut? Hanna ihmetteli.

– Ei se mitenkään pelottavalta näyttänyt, Tiina kummasteli.

– Sehän oli vain tavallinen poika hassuissa haalareissa, Tuukka totesi olkapäätään hieroen. Se oli vielä arka Pukarin tönäisyn jäljiltä.

– Ihana poika uljaassa ajoasussa, minä täsmensin.

– Batmanilla on uljaampi asu, sanoi Samppa.

– Minun isälläni on kaikkein uljain ajoasu, Pate sanoi.

– Ajaako sinun isäsi formulaa? minä hämmästyin.

– Hän ajaa minun formulapeliäni ja hänen ajokalsareissaan on enemmän mustia hevosia kuin Ferrarilla yhteensä.

Pukari ei sanonut mitään. Mulkoili vain Annaa, joka ei näyttänyt edes huomaavan sitä.

– Te olitte suuressa vaarassa. Miksi ette puhaltaneet torveen? Anna tiukkasi vakavana. Minä katsoin hämmästyneenä torvea, joka minulla oli yhä mukani. En ollut aavistanutkaan, että minun olisi pitänyt töräyttää sitä.

– Ei se niin vaaralliselta tuntunut, Hanna puolustautui.

– Kuka se poika on ja miksi kaikki pelkäävät häntä? kysyi Tuukka. Minä höristin korviani. Anna katsoi meitä pitkään ja huokasi sitten.

– Hänen nimensä on Äf Yksi, Anna aloitti.

– Aika outo nimi, sanoi Tiina.

– Ihanan urheilullinen, sanoin minä.

– Onko hänellä sisaruksia? kysyi Pate.

– Ei ole, sanoi Anna. – Hän on ainoa lapsi ja hänen isänsä on käsittämättömän rikas.

– Ihanaa, sanoin minä.

– Ei ole, sanoi Anna.

Hän katsoi meitä synkästi.

– Hänen isänsä on päättänyt tehdä pojasta formulakuljettajan. Se vaatii paljon rahaa, mutta sitä hänellä on. Sitä on niin paljon, että hän on päättänyt rakentaa tänne formularadan.

– Hienoa, sanoi Tuukka.

– Ihanaa, sanoin minä.

– Kiva isä, myönsi Hanna.

– Minun äitini on mukavampi, Samppa sanoi.

– Formulat pörisevät ja saastuttavat, arveli Tiina.

– Vähemmän ne pörisevät ja saastuttavat kuin minun isäni, arveli Pate.

Pukari oli edelleenkin hiljaa. Hän murjotti, koska Anna oli voittanut hänet tuuppimisessa.

– Minä en vieläkään ymmärrä, mitä pelättävää on formulakuskiksi haluavassa pojassa, jolla on rikas isä? Tuukka ihmetteli.

– Äf Yhden isä on sanonut, ettei hänen pojalleen saa sattua mitään. Kukaan ei saa koskea häneen, kukaan ei saa loukata häntä, kukaan ei saa liata hänen ajohaalariaan. Jos niin kuitenkin tapahtuu, seuraukset ovat kauheat.

– Kuinka kauheat? kysyin minä.

– Hän rakentaa sen formularadan muualle.

– Olisiko se nyt niin kauheaa? hämmästyti Hanna.

– Olisi, sanoi Anna. – Kaikki ovat hulluina formuloihin. Radan rakentaminen tuo turisteja ja tekee tästä paikkakunnasta tunnetun. Olisi suurin mahdollinen katastrofi, jos rataa ei saataisikaan tänne. Sen lisäksi isällä on varaa tuhota kenen tahansa elämä.

– Kuinka niin? Tiina ihmetteli.

– No, hänhän voisi ostaa vaikka kaikki teidän kotia ympäröivät asunnot ja muuttaa ne hammaslääkäriasemiksi.

Me aloimme vähitellen tajuta saman, minkä kaikki muut ilmeisesti jo tiesivät. Rikkaat ihmiset saattoivat selvästikin halutessaan olla paljon vaarallisempia kuin köyhät.

Anna veti piponsa reunoja alemmas. Meidän olisi vielä tehnyt mieli kysyä häneltä asioita, mutta näytti siltä, ettei hän ollut enää kovin halukas vastaamaan. Sitä paitsi välitunti oli jo ohi ja meidän oli palattava opettajan luokse portaikkoon.

– Hei! Tuukka huusi Annan loittonevalle selälle.

– Mihin se formularata rakennetaan?

– Ettekö te ole kuulleet? Annan ääni vaikutti aidosti hämmästyneeltä. – Se tulee teidän vanhan koulunne paikalle.

MEIDÄN ON PUOLUSTETTAVA LAPSIAMME

Me olimme taas kivellä pitämässä palaveria. Opettaja oli maalaamassa lastenhuoneen seiniä. Tällä kertaa hän maalasi niitä vihreiksi. Opettajan vaimon mielestä sinisetkin seinät olivat olleet kivat, mutta ne eivät välttämättä sopisi, jos vauva olisikin tyttö.

Opettajan vaimo syötti opettajien lasta keittiössä ja koirat Kojo ja Ootti istuivat ikkunan ääressä tuijottamassa meitä. Pate yritti opettaa Marttia puhumaan, mutta se ei joko oppinut tai sitten sillä ei ollut mitään asiaa.

Iltapäivä hämärtyi jo, mutta me emme olleet vielä keksineet yhtäkään käyttökelpoista suunnitelmaa koulun pelastamiseksi. Tuukkakin oli ihan hiljaa, ja se oli todella huolestuttavaa.

– Entä jos me houkuttelisimme sen Äffän vaihta-

maan lajia? Mitään formularataa ei tarvita, jos hän rupeaakin purjehtimaan, Hanna sanoi laimeasti.

– Ja sitten meidän koulun paikalle rakennetaan tekojärvi, Tuukka sanoi ääneen sen, minkä me kaikki tietysti jo tajusimme.

Me aloimme vähitellen alistua siihen tosiasiaan, että vanhaa koulua ei voinut pelastaa joutumatta vaikeuksiin. Tuntui kurjalta, että aikuiset saivat päättää lasten asioista, vaikka lapset tiesivät ne itse paremmin. Me tiesimme, että spagetti bolognese oli paljon parempaa kuin sienikeitto, mutta siitä huolimatta meidän piti syödä jälkimmäistäkin. Me tiesimme, että sotkuinen huone oli tosi viihtyisä, mutta silti meidät pakotettiin siivoamaan se. Me tiesimme, että koulua oli paljon mukavampi käydä, jos opettajalla oli työ- ja mielenrauha, mutta silti meidät pakotettiin uuteen mammuttikouluun.

– Kuulkaa, sanoi opettaja, joka oli kaikkien huomaamatta tullut pihalle. Hänellä oli maalipensselyhä kädessään. – Minä olen ajatellut, että meidän on käytävä taistoon vanhan koulumme puolesta. Voisitko te sanoa vanhemmillenne, että järjestämme huomenna vanhempainillan täällä meillä?

Me tietysti lupasimme. Ehkä opettaja ja vanhem-

mat keksisivät yhdessä jonkin keinon. Toisaalta lopputuloksena saattoi olla sekin, että Äf Yhden isä suuttuisi ja järjestäisi opettajan naapuriksi pelkkiä kissahoitoloita, minkä seurauksena Kojon ja Ootin ulvonta tekisi opettajan hulluksi.

Seuraavana iltana me kokoonnuimme opettajan luokse. Kaikkien äidit olivat noudattaneet kutsua, mutta isät olivat jääneet kotiin katsomaan televisiota. Sieltä tuli formuloiden harjoitukset.

Opettajan vaimo tarjosi meille mehua ja keksiä keittiössä. Opettaja esitteli lastenhuoneen vihreitä seiniä äideille.

– Ihana väri, sanoi minun äitini.

– Jotenkin metsäinen, Hannan äiti ihasteli.

– Täällä on vauvan mukava nukkua, olipa se tyttö tai poika, Tiinan äiti huokasi.

– Tai vaikka orava, mutisi Pukarin äiti.

Sitten opettaja, opettajan vaimo ja äidit kokoontuivat olohuoneeseen. Me istuimme edelleen keittiössä katselemassa, kuinka Kojo ja Ootti söivät keksejämme. Pate oli nimittäin pudottanut paketin lattialle ennen kuin kukaan meistä oli saanut siitä yhtäkään. Me emme tietenkään uskaltaneet ottaa paket-

tia kahdelta puolikojootilta, jotka murahtivat, jos me vain katsoimmekin keksipaketin suuntaan. Opettajien lapsi sen sijaan vaappui hihkuen koirien seuraksi ja tunki meidän keksejämme surutta suuhunsa.

Opettaja aloitti olohuoneessa:

– Tilanne on huolestuttava. Minä tosin luotan, että ne siellä kouluvirastossa tulevat järkiinsä, kun lukevat antamani selvityksen opettajan työn vaativuudesta, mutta se voi vielä kestää. Me emme voi jäädä odottamaan. Me emme saa alistua päättäjien mielivaltaan. Teidän lapsenne tarvitsevat koulun, jossa on turvallista ja mukavaa opiskella.

Äidit joivat kahvia ja nyökyttelivät. Kukaan heistä ei selvästikään tiennyt mitään formularadasta. Mietimme, pitäisikö meidän kertoa siitä heille, mutta meillä oli paljon tärkeämpääkin pohdittavaa. Keksit nimittäin hupenivat uhkaavasti.

– Koulun lakkauttaminen on järkyttävä ja hävytön osoitus siitä, kuinka vähän lastenne tulevaisuus merkitsee kunnan kasvottomille virkamiehille.

Lisää nyökyttelyä.

– Meidän on puolustettava lapsiamme. Meidän on nyt koottava joukkomme, kiillotettava kilpemme,

kohotettava miekkamme ja ratsastettava aamun koittaessa taisteluun.

Tiinan äiti viittasi.

– Voisimmeko taistelun sijaan ratsastaa vaikka harjittuun mielenilmaukseen? Minusta taistelemineen on liian sotaisaa.

– Minä ehdotan, että ratsastamisen sijasta me kävelemme. Se on vähemmän vaarallista ja varmasti paljon terveellisempääkin. Lapset ja aikuisetkin liikkuvat nykyisin liian vähän, sanoi Sampan äiti.

– Onko sen pakko tapahtua aamun koittaessa? Minä ainakin nukkuisin mielelläni vähän pidempään, jos siihen kerrankin on mahdollisuus, minun äitini huomautti.

– Minulla on kamalan kiire viikko. Olisiko mahdollista, että minä vain leipoisin kakun niin kuin tavallisesti ja pistäisin sen sitten Hannan mukana sinne taisteluun? kysyi Hannan äiti.

– Niissä kaikissa kilvissä on kyllä kamala kiillottaminen. Voisimmeko me sen sijaan käyttää vaikka pahvisia julisteita? Tuukan äiti halusi tietää.

– Miekat ovat kyllä aika vanhanaikaisia ja melko tehottomia nykyaikaisessa sodankäynnissä. Minä ehdotan, että haastamme ne reiluun kaksintaisteluun.

Minulla on musta vyö karatessa, jiu-jitsussa, kick boxingissa, judossa, origamissa ja ikebanassa, sanoi Pukarin äiti.

– Minullakin oli musta vyö, mutta se on kadonnut jonnekin, opettaja huokasi.

– Tosi hyvää kahvia, sanoi Paten äiti.

Opettaja katsoi äitejä ja jatkoi sitten:

– Hyvä on. Minä siis ehdotan, että me kävelemme mustiin vöihin sonnustautuneina harkittuun mielenilmaukseen pahvisia julisteita ja kakkua uhmakkaasti kohotellen.

– Kannatetaan, äidit nyökkäsivät.

Sampan äiti viittasi.

– Voisiko tuon ”uhmakkaasti” jättää pois? Se kuulostaa aika hurjalta. Nyt on kuitenkin kysymys lapsista, ja he ovat niin herkkiä ja viattomia.

Me herkät ja viattomat lapset olimme sillä välin kehittäneet suunnitelman viimeisten keksien pelastamiseksi koirilta ja opettajien lapselta. Tai oikeastaan Tuukka sen oli keksinyt, totta kai, ja suunnitelma oli tietysti hyvin yksinkertainen, mutta samalla pirullisen nerokas. Meidän tuli vain kiinnittää koirien huomio hetkeksi muualle ja napata sitten loput keksit itsellemme.

Saadaksemme koirien huomion muualle Pate oli jo riisunut vaatteensa kalsareita lukuun ottamatta. Me hämmästyimme, kun Paten kalsareissa olikin raketien sijasta Bart Simpson.

Kaikkien kummastukseksi koirat eivät kuitenkaan heti kiinnostuneet Patesta, joka yritti hyppiä ja pomppia ja juosta ympyrää kiinnittääkseen niiden huomion. Vasta kun me sivelimme hänet opettajien jääkaapista löytyneellä grillauskastikkeella, koirat unohtivat melkein tyhjän keksipaketin ja lähtivät seuraamaan Patea, joka pinkaisi juoksuun eteisen suuntaan.

– Kuinkas meidän Tiinalla menee koulussa? kysyi Tiinan äiti.

– Hyvin menee, opettaja vastasi.

– Entäs meidän Hannalla? Hannan äiti tiedusteli.

– Hienosti menee, vastasi opettaja.

– Mitenkäs Tuukka pärjää?

– Hyvin pärjää.

– Ja Ella?

– Hyvin pärjää.

– Muistaahan Samppa pistää pipon välitunnille?

– Muistaa toki, opettaja hymyili.

– Eihän kukaan kiusaa meidän Perttiä?

- Siis ketä? kysyi opettaja.
- Pukaria.
- Ai niin. Ei todellakaan kiusaa, opettaja vakuutti.

Paten äiti ei ehtinyt kysyä mitään, sillä juuri silloin Pate ryntäsi eteisestä olohuoneeseen Kojo ja Ootti perässään. Hänen kastikkeen liukastamat paljaat jalkansa läpsyivät iloisesti parketilla, kun hän kanttasi sohvapöydän ja nojatuolien ohi, syöksyi sohvan taakse ja pomppasi sitten sen selkänojan yli Tiinan ja Hannan äitien välistä suoraan sohvapöydälle, josta hän sitten jatkoi hihkuen keittiön suuntaan. Koirat tietysti seurasivat ulvoen perässä ja huiskivat hännillään kahvikupit, äitien kampaukset ja opettajan vaimon kukka-asetelman sekaisin kuin niihin olisi iskenyt äkillinen tornado.

Välikohtauksen tauottua äidit istuivat mykistyneinä. He oikoivat hiuksiaan ja pyyhkivät servieteillä grillikastikkeisia jalanjalkia ja kahviläikkiiä sohvapöydältä. Vain Paten äiti oli onnistunut varjelemaan kahvikuppiaan. Hän oli ehkä harjoitellut sitä jo aiemmin.

- Hyvää kahvia, hän sanoi vaisusti, eikä vielä kysynyt kuinka Patella menee koulussa. Ehkä hän

tiesi sen jo, sillä hänän oli itsekin siellä töissä.

- Kylläpä aika rientää, sanoi Tiinan äiti yrittäen samalla pyyhkiä kastiketta olkapäästään.

– Nukkumaanmeno-aika, totesi Sampan äiti, ja kaikki muutkin äidit tekivät lähtöä.

- Me siis järjestämme mielenosoituksen vanhan koulumme puolesta, opettaja sanoi tyytyväisenä.

Me sen sijaan emme olleet yhtään tyytyväisiä. Meidän suunnitelmamme oli nimittäin pahasti epäonnistunut, sillä me emme olleet ollenkaan ottaneet huomioon opettajien lasta. Koirat olivat kyllä seuranneet Patea, mutta opettajien lapsi oli jatkanut kaikessa rauhassa keksipaketin tyhjentämistä, vaikka Tuukka oli esittänyt hänelle taikatemppuja, minä ja Hanna olimme tehneet kuperkeikkoja, Tiina oli kertonut sadun, Samppa oli loikkinut parhaimmat batmanhypynsä ja Pukari varjonyrkkeilyt itsensä uuvuksiin. Me kaikki olimme aivan uuvuksissa. Ja niin oli myös Pate, joka makasi lattialla ja nauroi, kun koirien karheat kielet nuolivat grillauskastiketta hänen iholtaan.

- Vasta viimeisen keksin syötyään opettajien lapsi taputti meille.

KOULURUOKA ON TERVEELLISTÄ

Koko aamupäivän me teimme opettajan johdolla julisteita mielenosoitusta varten. Portaista oli tosin vähän vaikea löytää riittävästi tilaa kirjoittamiselle, mutta me yritimme parhaamme.

Opettajan julisteessa luki: PIENI KOULU ON parempi kuin suuri.

Minun, Tiinan ja Hannan yhteisessä julisteessa luki: OMA KOULU MANSIKKA, MUU KOULU MUSTI.

Enempää siihen ei mahtunut.

Tuukan julisteessa luki: AIKA ON SUHTEELLISTA; KOULUAIKA ON SUHTEETONTA. Kukaan ei ymmärtänyt, mitä se tarkoitti, mutta kaikkien mielestä se kuulosti tosi syvälliseltä.

Sampan julisteessa luki: BATMAN PELASTAA!

Pukarin julisteessa ei lukenut mitään. Hän sanoi julistavansa pamflettiin sitä joka oli pöllinyt hänen väriliitunsa.

Paten julisteessa luki: HYVÄ LEIJONAT!

Oli ruokatunnin aika, kun me vihdoinkin saimme julisteemme valmiiksi. Ruokalaan oli loppujen lopuksi melko helppo löytää. Me vain seurasimme vastavirtaan niitä oppilaita, joiden kasvot vihersivät ja jotka näyttivät huonovointisilta. Syy siihen selvisi ruokalassa.

Noin jalkapallokentän kokoisen hallin keskellä oli leveä liukuhihna, jolla kulki valmiiksi lastattuja ruoka-annoksia. Oppilaat jonottivat hihnalle, ottivat siltä lautasen ja etsivät sitten paikan. Lukemattomien pöytien ääressä istui tuhansittain ruokaansa mussuttavia, märehäviä, natustelevia, jauhavia, rouhivia ja purskuttelevia oppilaita. Jo pelkkä näky sai meidän vatsamme nipistelemään, mutta haju oli vielä parempi. Kaiken yllä leijui nimittäin epämääräinen tuoksu. Oli kuin joku olisi valmistanut ruoaksi yhtä aikaa kaalilaatikkoo, paistettuja silakoita ja lanttulaatikkoo. Valitettavasti ruoka myös näytti siltä. Minun teki mieli puhalttaa kaulassani roikkuvaan torveen silkasta järkytyksestä. Onneksi ei kuitenkaan tarvinnut, sillä Anna ilmestyi jostain juuri kun me olimme löytäneet paikat ruokahallin reunasta läheltä suuria ikkunoita.

– Älkää syökö sitä ellette halua tulla kipeiksi, Anna varoitti.

– Minä ainakin syön. Kouluruoka on terveellistä, sanoi Tiina ja tökkäsi haarukallaan epämääräistä harmahtavaa könttiä. Se ei onneksi liikkunut eikä äännellyt, mutta haarukka juuttui siihen kiinni, eikä irronnut vaikka Tiina kuinka yritti. Lopulta hän luovutti ja työnsi lautasensa syrjään.

– Tuota sanotaan mysteerimöykyksi. Huhutaan, että sillä voi paikata meridieselien jäähdytysjärjestelmän tai panssarivaunun katkenneen telaketjun. Lisäksi se pitää sudet loitolla erämaassa, Anna selitti.

– Hyvää, sanoi Pate. – Isä tekee tätä samaa joka lauantai.

Me muut emme kajonneet annoksiimme, mutta pistimme Annan neuvosta palasen mysteerimöykkyä taskuumme. Ei sitä koskaan tiennyt.

– Minulla on täällä teille jotain. Syökää näitä, niin te pärjätte. Anna nosti pöytään kangasnyytin, jonka hän kääri varovasti auki. Sen sisällä oli tammenterhoja, ruusunmarjoja ja pari tummaa sientä. – Näitä kannattaa välitunneilla kerätä tuolta lähimetsästä. Suosittelen myös, että alatte jo poimia talvivarastoa. Ensilumi voi tulla koska tahansa.

Me nakersimme tammenterhoja ja ruusunmarjoja. Sieniä söi vain Anna, joka sanoi niiden olevan lajietta, joka kelpasi ravinnoksi sellaisenaan. Meillä ei kuitenkaan ollut niin nälkä. Itse asiassa meidän ruokahalumme oli kadonnut melkein kokonaan, paitsi tietysti Paten, joka söi sekä kouluruoan että Annan tarjoamat purtavat.

– Missäs se yksi syö? minä kysyin, kun en nähnyt punaista haalaria missään pöydässä.

Vastaukseksi Anna osoitti kädellään koulun pihaan pysäköityä rekkaa, joka oli kuin jättikokoinen asuntoauto. Sen kylkeen oli kirjoitettu kultaisin kirjaimin "Äf Yksi". Ja sen alapuolelle vielä "moottorikoti". Auto oli pysäköity hyppyruudukon päälle ja keinu-
jen viereen niin, ettei kumpaakaan voinut käyttää.

– Äffällä on omat kokit, jotka laittavat hänelle kolmen ruokalajin lounaan, Anna sanoi. – Mikään ei saa häiritä hänen keskittymistään.

– Keskittymistä mihin? Tuukka halusi tietää.

– Kierrosaikoihin, sanoi Anna. – Formulähtien päätehtävä on parantaa kierrosaikoja. Heidän on saatava ruokailla rauhassa tai heidän kierrosaikansa kärsivät.

– Kyllä formulähtien elämä on ihmeellistä, minä

huokasin. Minusta oli hienoa, että joku saattoi jo noin nuorella iällä keskittyä niinkin tärkeisiin asioihin kuin parantamiseen ja kärsimyksien estämiseen.

Rekka-autoa piiritti parhaillaan joukko oppilaita. He seisoivat hiljaisina puolikaassa kuin odottaen jotain. Minä luulin aluksi, että he olivat ihailijoita, mutta sitten auton ovi avautui ja frakkiin pukeutunut tarjoilija kantoi ulos puolillaan ruokaa olevan lautasen, jonka hän asetti portaiden juureen. Lapsilauma ryntäsi sen kimppuun kuin joukko nälkäisiä piraijoja.

– Äffä harrastaa hyväntekeväisyyttä, Anna tuhatti.

Juuri silloin rekan perävaunun ovi avautui uudelleen. Tällä kertaa sieltä astui tuttu punahaalarinen hahmo, joka seisahtui portaiden yläpähän. Harvinainen marraskuinen auringonsäde osui hänen lippalakkinsa keltapohjaiseen kuvioon saaden sen sädehtimään. Minun sydämeni liikahti kuin levoton virtahopo olohuoneessa.

Äf astui portaat alas hitain, määrätietoisin askelin. Valkoiset tennarit erottuivat ruokalaan saakka. Ruoantähteistä tapellut lapsilauma vetäytyi kunnioittaen syrjään ja avasi ylikansoitettulle pihalle aukion, jolle

Äf aikoi suunnata, mutta ei voinut, sillä sen keskellä seisoj yksinäinen, vähän kumara ja tuttuakin tutumpi hahmo. Meidän oma opettajamme oli välituntivalvojana.

Ennen kuin me kunnolla tajusimmekaan, opettaja lähti harppomaan kohti Äffää ja tämän moottorikotia. Hän näytti aika ärtyneeltä.

– Mitä hän aikoo? kauhistui Anna juuri, kun opettaja saavutti yhä portaiden juurella epäröivän Äffän.

– Luultavasti hän aikoo puhutella tuota poikaa, arveli Tuukka.

– Melko varmasti hän pitää kohta monimutkaisen ja monisanaisen puheen oppilaiden tasavertaisuudesta, hampaiden pesun tärkeydestä ja opettajan tilipussin pienuudesta, minä tiesin.

– Hän ehkä myös määrää siirtämään tuon auton hyppyruudukon päältä, oletti Hanna.

– Ja aika varmasti hän pyytää Äffää siivoamaan tuon lautasen pois pihalta, Tiina sanoi.

– Eikö hän tiedä, mitä siitä seuraa? Anna kysyi. Tyttö oli aivan tolaltaan, vaikka hän yleensä oli niin rauhallinen.

– Ei, sanoin minä. – Hän ei tiedä, sillä kukaan ei ole kertonut sitä hänelle.

Juuri sillä hetkellä opettaja tarttui Äffää niskasta ja lähti kiikuttamaan häntä kohti koulurakennusta. Sit- ten opettaja tarttui niskasta myös turvamiestä, joka säntäsi rekasta ja yritti vapauttaa Äffän. Me seura- simme ikkunasta voimattomina, kuinka opettaja raa- hasi molemmat ovesta jonnekin koulun uumeniin sa- malla tavoin kuin krokotiili raahaa saaliin pesäonka- loonsa.

Me katsoimme hämmentyneinä Annaa, joka veti käden kurkkunsa poikki merkiksi siitä, että opettaja oli juuri tehnyt elämänsä munauksen.

SINÄ TEIT NYT PAHAN VIRHEEN

Me ehdimme Annan opastamina rehtorin kansliaan suurin piirtein yhtä aikaa opettajan, Äffän ja rimpui- levan turvamiehen kanssa. Turvamies yritti huutaa jotain kauluksessaan olevaan mikrofoneihin, mutta lo- petti, kun opettaja takavarikoi sen ja korvanapin hä- neltä.

– Saat nämä lelut takaisin sitten joulujuhlan jäl- keen. Edellyttäen tietysti, että käyttäydyt siihen saakka kunnolla, opettaja varoitti ja painoi kanslian ovisummeria.

Me puolestamme yritimme varoittaa opettajaa siitä, että hän ei selviäisi pulasta vielä keväthuhlaankaan mennessä, jos ei heti vapauttaisi Äffää.

- Äffään ei saa koskea, varoitti Tuukka.
- Se on vaarallista, varoitti Hanna.
- Hänen kierrosaikansa kärsivät, varoitin minä.

- Hänen isänsä ostaa kaikki talot, varoitti Tiina.
- Sattuuko kenelläkään olemaan yhtään ylimääräistä mysteerimöykkyä? Minulla on vielä niin nälkä, että voisin syödä vaikka kokonaisen formulan, varoitti Pate.

Mutta opettaja ei selvästikään kuunnellut meitä. Hänellä oli muuta mielessään. Kanslian ovivalo vaihtui vihreäksi ja opettaja nykäisi oven auki.

- Odota tässä. Minä puhuttelen sinut myöhemmin, opettaja sanoi turvamiehelle. Sitten hän katsoi Äffää, joka seisoj hänen vierellään ilmeettömät kasvot lippalakkin varjoissa. Minä ihailin hänen tyyneyttään tiukassa tilanteessa. Äffä oli todellinen jäämies.

- Sisällä ei pidetä hattua, sanoi opettaja ja nappasi lippalakkin samalla kun raahasi Äffän kansliaan. Minä ehdin nähdä vilaukselta ihastukseni kasvot ennen kuin ovi pamahti kiinni. Hänen silmänsä olivat suuret ja ruskeat ja ehkä hieman pelokkaatkin. Minun sydämeni laukkasi kuin pahkasika kaislikossa.

- Minä tunnustan! Minä sen tein, eikä hän! huusin heidän peräänsä, mutta kanslian ovi pysyi suljettuna.

- Teit mitä? kysyi Hanna.
- En tiedä. Minä vain yritin uhrautua idolini puolesta, minä selitin.

Me tietysti kuuntelimme, mitä oven takana puhuttiin. Paten äiti ei ollut uuden koulun rehtori. Hänet oli alennettu vararehtoriksi, ja hänen uusi työhuoneensa oli suksivarastossa. Uuden koulun rehtori ei itse asiassa ollut äiti ollenkaan, sillä hän oli mies. Me päätelimme sen römeästä äänestä, jolla hän puhui opettajalle:

- Sinä teit nyt pahan virheen, rehtori sanoi.
- Sitä mieltä minäkin olen, sanoi opettaja.
- Hyvä, että olemme tästä yhtä mieltä. Tästä voi olla vakavia seuraamuksia, jatkoi rehtori.
- Näin on.
- Koko koulu kärsii. Koko kunta voi kärsiä tästä. Meidän maamme voi kärsiä tästä, rehtorin matala ääni sanoi hiljaa.
- No, ei nyt sentään liioitella, mutta vakavasta asiasta kumminkin on kyse. Ei yksi voi muista piittaa matta tehdä täällä mitä sattuu, opettaja opetti.
- Sinäpä sen sanoit, sanoi rehtori.
- Ja sinä seisot suorassa, kun sinulle puhutaan, opettaja komensi. Me päätelimme, että hän luultavasti komensi Äffää eikä rehtoria.
- En minä hänelle puhunut vaan sinulle, sanoi rehtori.

– Tietysti, mutta häntähän tämä kuitenkin koskee, sanoi opettaja.

– Niin. Nöyrä anteeksipyyntö olisi paikallaan, sanoi rehtori.

– Täsmälleen, opettaja säesti.

– Mitä jos polvistuisit ja suutelisit hänen kättään? Sitten voisit kirjoittaa hänen isälleen kirjeen, jossa selität käyttäytyneesi typerästi silkkaa tietämättömyyttäsi ja lupaat samalla, ettei tällainen käytös toistu ikinä, rehtori ehdotti.

– Eikös tuo nyt ole kuitenkin vähän liikaa vaadittu? Ehkä pelkkä polvistuminen ilman käsisuudelmaa riittäisi? Eikä minun isältäni tarvitse mitään pyytää anteeksi. Eihän se rekka-auto hänen tontillaan ole. Opettajan ääni kuulosti hölmistyneeltä.

– Mitä sinä isästäsi höpiset? rehtori kysyi.

– Sinähän juuri itse sanoit, että tämän kaverin pitäisi polvistua ja pyytää minun isältäni anteeksi.

– Minä tarkoitin tietysti sinua. Sinun pitäisi nyt polvistua, suudella hänen kättään ja kirjoittaa hänen isälleen kirje, rehtori sanoi tuskastuneella äänellä. Sitten tuli pitkä hiljaisuus. Me kuulumme, kuinka opettaja henkäisi raskaasti. Vaikka ovi oli edelleen kiinni, me pystyimme kyllä kuvittelemaan, kuinka

hänen kasvonsa muuttuivat ensin kalpeiksi ja sitten punaisiksi, kun hän vähitellen tajusi tilanteen: rehtori olikin koko ajan puhunut hänelle eikä Äffälle.

– Miksi? opettajan kysymys tuli hiljaa ja sihisevässä kuin se olisi puristettu jostain ahtaasta raosta. Jos hän olisi ollut käärme, iskun hetki ei olisi ollut kaukana. Me toivoimme, että rehtori älyisi olla varuillaan.

– Miksikö? Koska kuntamme tarvitsee matkailuvaltin. Koska formulakilpailut ovat niin tärkeitä. Koska hänen isänsä aikoo rakentaa formularadan sen teidän vanhan koulunne paikalle. Etkö sinä lue lehtiä?

– Minä luen niistä vain tärkeät uutiset, opettaja sanoi hitaasti.

– Sinä olet kohta uutinen, jollet nyt pian kadu tekoasi. Tämä Äffä tässä on maamme toivo, tuleva sankari ja monimiljonääri ja hänen isänsä on suuri hyväntekijämme.

Hetken oli taas hiljaista. Sitten kuului pihinää. Me tiesimme kokemuksesta, että se tuli opettajasta ja että sitä seuraisi räjähdys. Tungimme sormet korviimme.

– FORMULARATA! opettaja räjähti niin, että ikkunalasit helisivät ja koulun käsityöluokan sahanpurumu hälveni hetkeksi, varmasti ensi kertaa vuosikausiin.

Me ehdimme juuri väistää, kun kanslian ovi potkaistiin auki. Opettaja marssi ulos ja pysähtyi sitten tuijottamaan yhä asennossa seisovaa turvamiestä, joka yritti parhaansa mukaan väistellä opettajan kiukkuista katsetta. Turhaan. Ilmeisesti hänet oli koulutettu kohtaamaan kaikki muut vaaralliset ihmiset ja eläimet paitsi vihainen kasvatustaiteiden maisteri.

– Sinä kirjoitat minulle kymmenen sivun selvityksen autoilun vaaroista, opettaja laukaisi turvamiehelle niin nopeasti, ettei tämä ehtinyt ottaa edes itsepuolustusasentoa.

– Entäs se anteeksipyyntö? kansliasta kuului rehtorin ääni.

– Hah, sanoi opettaja ja painoi kädessään olevan lippalakin minun päähäni. – Minä pyydän anteeksi heti, kun opettamista arvostetaan yhtä paljon kuin ympyrän ajamista.

Sitten opettaja painui puhisten pitkin käytävää ja nauroi omituisesti mennessään. Me olimme tietysti hiukan huolissamme opettajasta. Hänen tietonsa formulaista olivat nimittäin tosi puutteelliset. Eivät formulat mitään ympyrää aja. Se rata on paljon monimutkaisempi.

Tai oikeastaan muut olivat huolissaan. Minä olin pelkästään onnellinen ojentaessani lippalakin takaisin Äffälle, joka kiireesti painoi sen kutriensa suojaaksi. Meidän kätemme hipaisivat toisiaan.

NE JYRÄÄ MEITIN

Meidän opettajamme on toimen mies, kun sille päälle sattuu. Mielenosoitus järjestettiin heti samana päivänä, jona opettaja kuuli formularadasta. Hän nimittäin sai selville, että kaivinkoneet aloittaisivat vanhan koulun purkamisen jo iltapäivällä. Niinpä me keräänyimme äitien kanssa vanhan koulumme pihalle. Meillä oli tietysti mukana kyltit, jotka olimme askarrelleet opettajan kanssa. Äidit eivät olleet ehtineet askarrella omiaan, sillä opettaja oli hälyttänyt heidät paikalle kesken arkikiireiden.

– Me estämme sen. Seisomme uhmakkaana muurina sivistyksen puolesta markkinavoimia vastaan, opettaja sanoi äitien muurille, joka ei kylläkään näyttänyt sillä hetkellä kovin uhmakkaalta.

Sampan äidillä oli esiliina, sillä hän oli ollut valmistamassa makaronilaatikkoa. Itse asiassa hänellä oli

myös makaronilaatikko, sillä hän oli ottanut sen mukaan siltä varalta, että Sampalle tulisi mieltä osoitettaessa nälkä. Lisäksi hänellä oli salaatinkerä, sillä salaatti kuuluu jokaiseen ateriaan, niin kuin mekin hyvin tiesimme.

Hannan äiti ei ollut ehtinyt leipoa kakkua, mutta hän oli lähettänyt Hannan mukana reseptin ja kakku-tarpeet. Kanamunista kolme oli tosin hajonnut matkalla, mutta muut olivat vielä ihan ehjiä.

Minun, Tuukan, Tiinan, Pukarin ja Paten äidit olivat tulleet suoraan töistä ja olivat siksi vielä työvaatteissa.

Vanha koulu näytti yksinäiseltä. Meidän kävi sitä sääliksi. Koulu parka! Oli varmaan kurjaa joutua sillä lailla tyhjäksi ja hylätyksi, kun on ensin ollut tarpeellinen ja täysi.

Myös Martti näytti apealta rasiassaan, jota Pate rautti.

– Se ei ole syönyt mitään. Minä luulen, että sillä on ikävä koulua eikä se oikein pärjää missään muualla, hän sanoi huolestuneena ja kosketti hellästi kovakuo-riaista, joka liikahti hieman, mutta jähmettyi sitten uudestaan. Pate sulki rasian ja pisti sen sitten varovasti takaisin taskuunsa. Meidän kurkkuamme ku-

risti, kun me tajusimme, että Martti kuolisi, jos se ei pian pääsisi takaisin kouluun.

Me tietysti toivoimme, että meidän mielenosoituksemme säikäyttäisi koulunpurkajat ikiajoiksi tiehensä. Se ei kuitenkaan näyttänyt kovin todennäköiseltä, sillä koululle johtavaa tietä vyöryi jo kolme suurta kauhakuormaajaa ja niiden perässä kolme valtavaa kuorma-autoa. Vaikka meidän äitimme ovatkin maailman määräävimpiä ihmisiä, he näyttivät kuitenkin kutistuvan suurten koneiden lähestyessä. Vielä koululla oli tuntunut siltä, ettei kukaan uskaltaisi uhmata meidän julisteitamme, joissa luki "Batman pelastaa!" ja "Oma koulu mansikka, muu koulu musti", mutta nyt ne näyttivät valtavien koneiden rinnalla aika heiveröisiltä.

Teräsjättien ryskyessä lähemmäksi me katsoimme hädissämme Tuukkaa.

– Minulla ei ole mitään suunnitelmaa! Tuukka huusi jyrinän yli. Silloin Samppa vingahti ja piiloutui äitinsä taakse. Urhoollinen Hanna heitti loput kananmunat kohti lähintä kaivuria, mutta niillä ei ollut mitään vaikutusta. Me muut keräännyimme tiiviiksi palloksi ja laskimme kylttimme.

Opettaja ei kuitenkaan lamaantunut, vaan järjesti

äidit riviin portille. Ensimmäinen kaivuri oli jo aivan lähellä. Maa tärisi sen raskaiden telaketjujen painosta. Opettaja itse asettui äitien rivin eteen ja kohotti oman kylttinsä niin ylös kuin sai. Suuri työkone jatkoi kuin äitejä, meitä ja opettajaa ei olisi ollut olemasakaan. Näytti siltä, että se tekisi kaikista pannukakkuja.

– Ne jyrää meitin, kiljui opettaja.

– Paikoillanne, komensi Paten äiti.

– Ei ne mitään jyrää, sanoi Tiinan äiti.

– Joka pelkää, se menköön! Minä en lähde, sanoi Pukarin äiti.

– Jouvan sitä minäkii tässä seisomaan, sanoi Tuukan äiti.

– Ei miusta oo kiinni, sanoi minun äitini.

– Älkä olkka hullui! Mitä järkke täsä o? opettaja kysyi ja katsoi anovasti äitejä.

– Kysy päättäjiltä. Ei tämä ainakaan minun järjetömyyttäni ole, sanoi Sampan äiti ja kohotti maka-ronilaatikkonsa kuin aikosi paiskata sen kaivinkoneen päälle. Se ehkä lopulta säikäytti kuljettajan, sillä viimein kone pysähtyi raskaasti puuskahtaen. Muutkin jarruttivat sen perässä. Kuumat moottorit naksuivat. Tuuli puhalsi lehtiä koulun pihan yli.

Opettaja ja äidit tuijottivat yhä uhmakkaasti kaivinkoneen hytin tummana kiiltelevää lasia.

– Tulkaa ulos ja taistelkaa äitejä vastaan kuin miehet, opettaja huusi.

Mitään ei tapahtunut. Hiljaisuus jatkui pahaenteisenä.

– Kuljettajat, jättäkää vaununne ja liittykää meihin! Tulkaa hakemaan makaronilaatikkoa! opettaja huusi taas.

Ei mitään.

– Nyt minulla on suunnitelma, sanoi Tuukka, ja me huokaisimme helpotuksesta. Vihdoinkin. Me keräänyimme Tuukan ympärille. Hän selosti meille suunnitelmansa, joka oli nerokas, vaikkei tällä kertaa kovin yksinkertainen.

– Tulkaa hakemaan makaronilaatikkonne päälle ketsuppia, opettaja huusi, ja silloin kaivinkoneen ovi vihdoin avautui. Eikä vain sen ensimmäisen, vaan kaikkien muidenkin työkoneiden ovet aukenivat kuin yhteisestä käskystä ja niiden kuljettajat kömpivät ulos. He olivat yllättävän suurikokoisia ja synkkäilmeisiä miehiä. Meitä olisi varmasti pelottanut, jos äidit ja opettaja eivät olisi olleet turvanamme.

– Meidän pitäisi nyt purkaa tuo koulu, ensimmäisen koneen kuljettaja sanoi.

– Ja te olette vähän tiellä siinä, sanoi toinen kuljettaja.

– Aika paljonkin tiellä siinä, säästi kolmas. Muut miehet ryhmittäytyivät heidän taakseen ja näyttivät yrmeiltä tummissa työhaalareissaan.

– Väistyköö, ensimmäinen mies murahti. Muut astuivat askeleen lähemmäs ja saivat opettajan perään-tymään hieman.

– Me varmaan voimme keskustella tästä sivistyneesti, opettaja oletti. – Väkivalta ei ole ratkaisu mihinkään ongelmaan, hän lisäsi ja yritti huitaista kyltillään lähintä miestä, mutta tämä nappasi kyltin opettajalta ja katkaisi sen varren kuin tulitikun.

– Tarpeetonta pullistelua, opettaja vastusteli, kun kaksi miestä tarttui häntä kainaloista ja nosti ruusupensaaseen. Siinä oli aika paljon piikkejä.

– Hyvä, tytöt. Hyökkäykseen. Uraaa! opettaja huusi ruusupensaasta, mutta ei itse lähtenyt mihinkään, sillä hänen housunsa olivat juuttuneet pensaani piikkeihin.

Loput neljä miestä lähestyivät äitejä, jotka vilkaisivat toisiaan.

– Ei saa jäädä tuleen makaamaan, sanoi Pukarin äiti.

– Tuosta mennään yli niin että heilahtaa, säesti Tuukan äiti. Sitten äidit hyökkäsivät. Se oli pelottavaa katseltavaa.

– Sinä menet heti kotiin ja vaihdat puhtaan haalarin, Tiinan äiti tarkka-ampui lähintä miestä.

– Sinä! Kampaa tukkasi! Pese hampaasi! Pyyhi suusi! Ole kunnolla! minun äitini laukaisi sarjan koh-
ti kaikkein suurinta karpaasia.

– Päiväunien aika. Nyt sänkyyn ilman mutinoita! Tuukan äiti tykitti.

– Pojat, pojat! Ruoka on valmis. Tappelu seis ja käsien pesulle siitä, Sampan äiti ampui suojatulta.

– Nyt kunnolla tai jätte kaikki ilman jälkiruokaa, vyörytti Pukarin äiti.

– Jää pian kaikilta formulat näkemättä, jos ette heti rauhoitu, Paten äiti räjäytti kasapanoksen.

Äitien ankara ja urhoollinen rumputuli sai miehet horjumaan. Se oli ymmärrettävää, sillä käskyt sirah-
telivat ilkeästi vongahdellen ja määräykset tärisytti-
vät maata tiheään. Ilma oli hetken sakeana ohjeista ja
neuvoista, mutta mikään ei silti auttanut. Vaikka äi-
dit puolustautuivat urhoollisesti, oli vihollinen silti

määrältään ja voimiltaan ylivoimainen. Miehet olivat
selvästi karaistuneita taistelijoita ja kykenivät uh-
maamaan äitien tulivoimaa. He kykenivät uhmaa-
maan jopa Sampan äitiä, joka sanoi, ettei kukaan saisi
makaronilaatikkoo ennen kuin kädet olisi pesty. Se
oli meistä hurjaa katseltavaa. Me olisimme olleet täy-
sin aseettomia, mutta työmiehet eivät lamaantuneet.
He olivat kuin eivät edes kuulisi äitejä. Ehkä he oli-
vat kaikki isiä.

Juuri kun näytti siltä, että mitään ei ollut enää teh-
tävässä ja miehet siirtäisivät äiditkin ruusupuskaan,
ilmassa kajahti opettajan huuto:

– Voitto! Voitto!

Kaikki kääntyivät katsomaan. Opettaja oli karan-
nut pensaasta ja kahlinnut itsensä lähimmän kaivu-
rin kauhaan. Meitä vähän nauratti, sillä opettajan
housut roikkuivat yhä pensaan piikeissä ja hänellä
oli jalassaan vain ruudulliset bokserit. Harmi vain,
ettei hänellä ollut yhtään ketjua mukanaan. Se olisi
tietysti ollut paljon kestävämpää ainetta kuin se kau-
laliina, jolla hän oli itsensä sitonut ja jonka yksi mie-
histä irrotti yhdellä murahduksen säestämällä nykäi-
sillä. Sitten hän talutti opettajan kaulaliinasta takai-
sin ruusupensaaseen.

Miehet vahtivat äitejä ja opettaja oli sidottuna pensaaseen. Tilanne olisi ollut toivoton, ellei ilmassa olisi kajahtanut huuto:

– Ouuuuuuuu-uuuu!

Hetken me luulimme, että opettaja kiljui pensaassa, mutta sitten me näimme opettajan vaimon, joka seisoi työkoneiden valonheitinten keilassa uljaana ison vatsansa ja lastenrattaiden kanssa. Me luulimme, että huutaja oli opettajien lapsi, mutta sitten me näimme Kojon ja Ootin, jotka astuivat esiin rattaiden takaa. Kylmät väreet kulkivat pitkin meidän selkäämme, kun kaksi puolikojoottia paljasti kulmahampaansa. Kylmät väreet kulkivat ilmeisesti miestenkin selkiä pitkin, sillä he päästivät äidit irti.

Koirat lähtivät niskakarvat pystyssä ja hampaitaan väläytellen tulemaan miehiä kohden.

– Hyvä, pojat! Au! Voitto! Au! Puskii! Au! Au! opettaja kiljui sekä voitoremusta että pensaiden piikeistä johtuen.

– Koneisiin! Jyrätään tuo koulu! karjaisi joukon pomo.

Työmiehet syöksyivät kaivureiden ja kuormureiden hytteihin ja yrittivät käynnistää niiden moottorit. Ne eivät käynnistyneet. Lähimmän kaivurin

moottori papatti hetken ja pokshti sitten voimattomasti. Seuraava kaivuri puuskutti kuin läkähtynyt maratoonari. Muut koneet paukahtelivat, tuhahtelivat ja yskivät, mutta mikään niistä ei käynnistynyt. Lopulta miehet lakkasivat yrittämästä ja jäivät sitten istumaan hytteihin uskaltamatta enää tulla ulos, sillä Kojo ja Ootti kiertelivät nuuskimassa koneiden renkaita ja telaketjuja.

– Mitä tapahtui? opettaja kysyi.

– Ne perääntyivät. Me voitimme tämän taistelun, Paten äiti riemuitsi.

– Mutta miksi koneet eivät käynnistyneet? Miksi ne eivät jyränneetkään meitä ja koulua? opettaja ihmetteli.

Siihen kukaan äideistä ei osannut vastata, mutta me tietysti osasimme. Anna oli ollut oikeassa, kun hän oli pyytänyt meitä säilyttämään mysteerimöykkyä. Niistä oli arvaamatonta hyötyä. Sen lisäksi, että niillä saattoi korjata yhtä sun toista, pakoputkeen tungettuina ne näköjään pysäyttivät kaikkein suurimmatkin koneet.

SUURILLA TEOILLA ON HINTANSA

Me juhlimme opettajan kotona. Opettaja ja opettajan vaimo olivat kutsuneet meidät syömään keksejä ja juomaan mehua voiton kunniaksi. Äitien piti mennä kotiin jakelemaan määräyksiä isille, mutta me otimme kutsun mielellämme vastaan.

Tällä kertaa me pidimme huolen siitä, että emme pudottaneet keksejä lattialla kärkeville koirille tai lapselle, joka taaperteli ympäriinsä saalista vaanien.

– Me näytimme niille, opettaja riemuitsi ja pussasi ensin vaimoan ja sitten lastaan ja lopuksi vielä koiri-aankin. Meitä opettaja ei jostain syystä pussannut. Ehkä se johtui Patesta, joka tarjosi Marttia opettajan pussattavaksi.

– Luuletko, että ne todella luovuttivat? opettajan vaimo kysyi hiukan huolestuneena.

– Tietysti. Mitä muuta ne voisivat? Ne ovat nyt

nähneet, että meidän vastarintamme on kova ja taipumaton. Ne tietävät, että tarpeen vaatiessa me olemme valmiita äärimmäisiin tekoihin asiamme puolesta.

– Siitä tuleekin mieleeni, että sinun täytyy ostaa uudet housut. Nuo vanhat ovat äärimmäisen täynnä reikiä, opettajan vaimo huomautti.

– Suurilla teoilla on hintansa. Tämä on hieno päivä meille ja upea päivä kaikille maailman pienille ihmisille. Minä ehdotan maljaa sen kunniaksi, opettaja sanoi ja nosti mehulasiaan. Mekin nostimme juhallisesti omiamme ja nousimme seisomaan. Siksi me näimmekin ikkunasta, kuinka pitkä punainen limusiini lipui talon eteen ja pysähtyi. Tumma-asuinen kuljettaja avasi takaoven ja autosta nousi ensin hohotavan valkoiseen pukuun pukeutunut mies ja hänen perässään poika punaisissa ajohaalareissa.

– Minä luulen, ei vaan tiedän, että tällä hetkellä se ilkeä ja piittaamaton mies istuu kotonaan ja katuu aikeitaan. Hän ei kenties uskalla enää näyttää naamaansa ihmisten ilmoilla, opettaja tiesi.

Samaan aikaan Äf Yksi ja hänen isänsä kävelivät pihatietä opettajan kotiovelle. Meidän mielestämme kumpikaan heistä ei näyttänyt erityisen katuvalta,

mutta opettaja varmaan tiesi paremmin. Tosin hän ei nähnyt pihalle, sillä hän seisoi yhä selin ikkunaan.

– Lapset. Tänään me olemme muuttaneet maailmaa. Huomenna me muutamme takaisin vanhaan kouluun. Kukaan ei voi sitä estää.

Ovikello soi.

– Nytkö jo? opettaja hämmästyí. – Sana on varmasti kiirinyt ja ihmiset tulevat kiittämään minua. Tai kenties se on lehdistö? Nyt ne saavat oikean uutisen kaiken sen hömpän sijaan.

Ovikello soi uudestaan. Tällä kertaa se soi tauotta.

– Kamalaa. Minulla on vielä nämä rikkinäiset housutkin, mutta ei voi auttaa. Ehkä ne kuvastavat parhaiten minun vaatimatonta luonnettani ottaessani nöyränä vastaan kiitosten tulvaa.

Opettaja meni avaamaan ovea. Me seurasimme häntä, sillä mekin halusimme tietysti nähdä millaisen tulvan Äffä ja hänen isänsä aikoivat aiheuttaa. Ja ennen kaikkea minä halusin tietysti nähdä Äffän.

– Keijomika Yksi, Äffän isä esitteli itsensä, kun opettaja avasi oven. Opettaja ei sanonut mitään. Ei vielä siinäkään vaiheessa, kun Keijomika Yksi tulvi eteiseen lupaa kysymättä. Hän vaikutti ihan tavalliselta mieheltä, jolla oli epätavallisen valkoinen puku,

joka hämärässä eteisessä vaikutti siltä kuin se olisi säteilyt omaa valoaan. Sen lisäksi hiukan epätavallinen oli hänen tukkansa, joka kasvoi ylöspäin.

Minä toivoin, että Äffä olisi huomannut minut, mutta hän vain lymyili isänsä takana, eikä katsonut minuun päinkään. Formulatähdet ovat ilmeisesti vähän ujoja.

– Mitähän asia koskee? opettaja kysyi toivuttuaan.

– Teillä on mukava talo tässä, Keijomika sanoi ruppattelusävyyn.

– Tulit varmaankin pyytämään anteeksi? opettaja oletti.

– Anteeksi? Eihän toki. Minä tulin kiittämään sinua siitä, että estit minua toimimasta harkitsemattomasti.

Me hymyilimme. Opettaja oli ollut oikeassa kiitosten suhteen.

– No, meidän opettajien tehtävä on näyttää järjen valoa kansalle silloin, kun se on kaikilta muilta samuksissa, opettaja sanoi vaatimattomasti.

Minä hivuttauduin lähemmäs Äffää. Hän pakitti kauemmas.

– Niin. Kun te estitte sen vanhan rötiskön purka-

misen, minä tajusin, että aluehan on sellaisenaan tosiaankin liian pieni formularadalle ja kaikelle siihen liittyvälle.

– Ja päätit sitten luopua koko hankkeesta, opettaja jatkoi tyytyväisenä.

– En toki, hämmästyti Keijomika.

– Mutta päätit kuitenkin rakentaa sen radan toiseen paikkaan? opettaja sanoi yhä hymyillen.

– En tietenkään. Rata tulee aiotulle paikalle, mutta sen lisäksi minä rakennan jättimäisen parkkipaikan niille tuhansille autoille, joiden omistajat tulevat seuraamaan kisoja.

– Parkkipaikan? opettajan hymy sammui vähitellen.

– Niin. Suunnattoman hypermegaison. Tähän, sanoi Keijomika ja hymyili vuorostaan.

– Tähän? opettaja henkäisi.

– Minä olen jo tehnyt kaupungille tarjouksen tämän kaupunginosan ostamisesta ja sen muokkaamisesta paremmin tarkoitukseen sopivaksi.

Opettaja sulatteli Keijomikan sanoja. Minä yritin sulatella Äffän sydäntä hymyilemällä hänelle niin kauniisti kuin osasin. Minusta kuitenkin näytti siltä, että ihastukseni puhkeaisi kohta itkemään. Hän on

niin herkkä. Tosin se saattoi johtua siitäkin, että Kojo ja Ootti olivat hiipineet hämärässä hänen viereensä ja nuuskivat parhaillaan hänen ajohaalarinsa lahkeita.

– Kuinka... opettaja aloitti hitaasti, – kuinka alue muokataan paremmin sopivaksi?

– Se tasataan. Sitten se asfaltoidaan.

– Minä en myy taloani, opettaja sanoi tiukasti.

– Ei se mitään. En minä sitä aio ostaakaan. Eikä kyllä kukaan muukaan, sillä kuka nyt haluaisi asua keskellä tuhannen hehtaarin parkkipaikkaa? Se hyvä puoli tässä kuitenkin on, että tulevaisuudessa te löydätte helposti pysäköintitilaa. Se tulee jatkumaan tässä ympärillänne niin kaus kuin silmä kantaa. Minä tosin tietysti joudun veloittamaan parkkipaikasta pienen maksun. Mikään maailmassa ei ole ilmaista, mutta rahalla saa kaikkea. Niin minä sanon aina pojalleni, Keijomika sanoi iloisesti ja läpsäytti opettajaa selkään.

– Meillä ei ole autoa, opettaja sanoi hitaasti, eikä näyttänyt ollenkaan iloiselta.

– Kannattaisi varmaan hankkia, sillä tähän ympärille tulee vartioitu pysäköintialue, jolle jalankulkijoilta on pääsy kielletty.

Opettajien lapsi taapersi eteiseen. Hän oli jostain

saanut käteensä keksin, jonka hän nyt ojensi Äffälle. Tämä otti sen käteensä vähän hölmistyneenä.

– Ei, minä parahdin. – Tuosta ei hyvää seuraa.

– Ei todellakaan, sanoi opettajan vaimo katsellen vähän huolestuneena miestä.

– Näin on, sanoi opettajakin, mutta tarkoitti ilmeisesti parkkipaikkaa eikä Äffän kädessä olevaa keksiä, jota koirat nyt tuijottivat kiiluvien silmin.

Kojon ja Ootin kuonot lähestyivät keksiä ja samalla tietysti myös Äffän tutisevaa kättä.

– Pudota se! minä kuiskasin, mutta se oli myöhäistä, sillä juuri silloin Äffän isä nappasi keksin poikansa kädestä.

– Te olette hävinneet. Minä haukkaan teidät ja teidän surkean pikku koulunne yhtä helposti kuin tämän keksin, Keijomika sanoi ja aikoi työntää keksin suuhunsa. Se oli virhe, sillä kenenkään ei pitäisi viedä makupalaa kahden puolikojootin kuonon edestä. Yhdessä silmänräpäyksessä Kojo ja Ootti olivat loikanneet vasten miehen olkapäitä ja painaneet hänet eteisen seinää vasten. Kojo murisi matalasti ja Ootti irvisti niin, että sen valkoiset kulmahampaat paistoiivat vielä Keijomikan pukuakin kirkkaammin.

– Okei, sanoi Keijomika. – Voi olla, että minä en

haukkaakaan tätä keksiä kovin helposti, mutta te olette silti hävinneet. Voitte kutsua nuo pedot nyt pois, hän sanoi ja jakoi keksin koirille. Ne laskeutuivat takaisin neljälle tassulle.

Sitten Keijomika tempaisi Äffän mukaansa ja lähti. Me kuulimme hänen naurunsa vielä oven sulkeuduttuakin.

misen, minä tajusin, että aluehan on sellaisenaan tosiaankin liian pieni formularadalle ja kaikelle siihen liittyvälle.

– Ja päätit sitten luopua koko hankkeesta, opettaja jatkoi tyytyväisenä.

– En toki, hämmästyti Keijomika.

– Mutta päätit kuitenkin rakentaa sen radan toiseen paikkaan? opettaja sanoi yhä hymyillen.

– En tietenkään. Rata tulee aiotulle paikalle, mutta sen lisäksi minä rakennan jättimäisen parkkipaikan niille tuhansille autoille, joiden omistajat tulevat seuraamaan kisoja.

– Parkkipaikan? opettajan hymy sammui vähitellen.

– Niin. Suunnattoman hypermegaison. Tähän, sanoi Keijomika ja hymyili vuorostaan.

– Tähän? opettaja henkäisi.

– Minä olen jo tehnyt kaupungille tarjouksen tämän kaupunginosan ostamisesta ja sen muokkaamisesta paremmin tarkoitukseen sopivaksi.

Opettaja sulatteli Keijomikan sanoja. Minä yritin sulatella Äffän sydäntä hymyilemällä hänelle niin kauniisti kuin osasin. Minusta kuitenkin näytti siltä, että ihastukseni puhkeaisi kohta itkemään. Hän on

niin herkkä. Tosin se saattoi johtua siitäkin, että Kojo ja Ootti olivat hiipineet hämärässä hänen viereensä ja nuuskivat parhaillaan hänen ajohaalarinsa lahkeita.

– Kuinka... opettaja aloitti hitaasti, – kuinka alue muokataan paremmin sopivaksi?

– Se tasataan. Sitten se asfaltoidaan.

– Minä en myy taloani, opettaja sanoi tiukasti.

– Ei se mitään. En minä sitä aio ostaakaan. Eikä kyllä kukaan muukaan, sillä kuka nyt haluaisi asua keskellä tuhannen hehtaarin parkkipaikkaa? Se hyvä puoli tässä kuitenkin on, että tulevaisuudessa te löydätte helposti pysäköintitilaa. Se tulee jatkumaan tässä ympärillänne niin kaus kuin silmä kantaa. Minä tosin tietysti joudun veloittamaan parkkipaikasta pienen maksun. Mikään maailmassa ei ole ilmaista, mutta rahalla saa kaikkea. Niin minä sanon aina pojalleni, Keijomika sanoi iloisesti ja läpsäytti opettajaa selkään.

– Meillä ei ole autoa, opettaja sanoi hitaasti, eikä näyttänyt ollenkaan iloiselta.

– Kannattaisi varmaan hankkia, sillä tähän ympärille tulee vartioitu pysäköintialue, jolle jalankulkijoilta on pääsy kielletty.

Opettajien lapsi taapersi eteiseen. Hän oli jostain

saanut käteensä keksin, jonka hän nyt ojensi Äffälle. Tämä otti sen käteensä vähän hölmistyneenä.

– Ei, minä parahdin. – Tuosta ei hyvää seuraa.

– Ei todellakaan, sanoi opettajan vaimo katsellen vähän huolestuneena miestään.

– Näin on, sanoi opettajakin, mutta tarkoitti ilmeisesti parkkipaikkaa eikä Äffän kädessä olevaa keksiä, jota koirat nyt tuijottivat kiiluvien silmin.

Kojon ja Ootin kuonot lähestyivät keksiä ja samalla tietysti myös Äffän tutisevaa kättä.

– Pudota se! minä kuiskasin, mutta se oli myöhäistä, sillä juuri silloin Äffän isä nappasi keksin poikansa kädestä.

– Te olette hävinneet. Minä haukkaan teidät ja teidän surkean pikku koulunne yhtä helposti kuin tämän keksin, Keijomika sanoi ja aikoi työntää keksin suuhunsa. Se oli virhe, sillä kenenkään ei pitäisi viedä makupalaa kahden puolikojootin kuonon edestä. Yhdessä silmänräpäyksessä Kojo ja Ootti olivat loikanneet vasten miehen olkapäitä ja painaneet hänet eteisen seinää vasten. Kojo murisi matalasti ja Ootti irvisti niin, että sen valkoiset kulmahampaat paistoiivat vielä Keijomikan pukuakin kirkkaammin.

– Okei, sanoi Keijomika. – Voi olla, että minä en

haukkaakaan tätä keksiä kovin helposti, mutta te olette silti hävinneet. Voitte kutsua nuo pedot nyt pois, hän sanoi ja jakoi keksin koirille. Ne laskeutuivat takaisin neljälle tassulle.

Sitten Keijomika tempaisi Äffän mukaansa ja lähti. Me kuulumme hänen naurunsa vielä oven sulkeuduttuakin.

TE KUTSUITTE

Seuraavana aamuna me olimme taas suuressa koulussa, vaikka meidän alun perin pitikin muuttaa takaisin vanhaan. Opettaja masentui Keijomikan vierailusta siinä määrin, ettei hän uskonut enää minkään voivan pelastaa entistä kouluamme tai opettajien kotia. Lastenhuoneen remonttikin jäisi kesken, sillä opettaja ei halunnut lapsensa varttuvan huoneessa, jonka ikkunasta näkyisi vain silmäkantamattomiin pysäköintialuetta. Opettaja ja hänen vaimonsa suunnittelivat muuttavansa jonnekin muualle. Niin kauas, ettei formuloiden pärinä kantautuisi heidän korviinsa.

– Mutta jos me emme saa vanhaa taloamme myytyä, meillä ei ole varaa ostaa uutta, opettajan vaimo epäili.

– Minä rakennan sen omin käsin. Alussa oli vain suo, luokka ja minä, sanoi opettaja.

– Muistatko, kun sinä yritit viime vuonna korjata tuota postilaatikkoo? opettajan vaimo muistutti.

– Kaikille sattuu virheitä. Sitä paitsi se telkkäpari vaikutti hyvin tyytyväiseltä ja pesintä onnistui mainiosti.

Me olimme pahemmassa pulassa kuin kenties koskaan aiemmin. Piha oli täynnä oppilaita, joita emme ilmeisesti koskaan oppisi tuntemaan. Kuinka muka voisi tutustua kymmeneentuhanteen koulutoveriin? Siihen ei koko koulu-aika riittäisi. Suunnaton koulurakennus heitti yllemme uhkaavan varjon, joka pimensi tulevaisuutemme. Me olimme vain jyväsii opetustehtaan jylhissä, tietoa jauhavissa rattaissa.

Pate raotti tulitikkurasiaa. Martti oli jähmettynyt sen kulmaan liikkumattomaksi. Oli mahdotonta sanoa, oliko se enää edes elossa.

– Jos me emme pian pääse takaisin vanhaan kouluun, Martti kuolee varmasti, Pate nyyhkäisi.

Me katsoimme epätoivoisina Tuukkaa, mutta hän vältteli katsettamme.

Pihaa valaissut kylmä marraskuun aurinko meni pilveen. Maailmasta katosi valo ja sen mukana toivo. Silloin minä muistin torven.

Olin kantanut sitä mukanani siitä asti, kun Anna

oli antanut sen minulle. Hän oli kehottanut meitä puhaltamaan siihen, jos joutuisimme pulaan. Nyt me olimme pulassa.

– Uskaltaisinko minä? kysyin torvea kohottaen.

– Ei meillä ole enää muutakaan vaihtoehtoa jäljellä, Tuukka sanoi synkästi.

– Ehkä kotkat tulevat pelastamaan meidät niin kuin Tarussa sormusten herrasta, Tiina toivoi.

– Tai musta hevonen laukkaa luoksemme niin kuin Zorrossa, haaveili Hanna.

– Tai se luuranko koulun vintiltä, säikähti Samppa.

– Minä sammutan siltä luuvalon, jos se laukkaa minun luokseni, Pukari uhkasi.

Minä puhalsin torveen.

Ääni oli pitkä ja valittava. Se kuulosti siltä kuin valaan huuto olisi yhdistetty lasten itkuun. Kaikki toiminta pihalla seisahtui, kun oppilaat kääntyivät tuijottamaan minua. Pienimmät lapset pillahtivat itkuun ja isommat nostivat kädet korvilleen. Minä puhalsin niin kauan kuin keuhkoissa riitti ilmaa. Sitteen tuli hiljaista.

– Ei mitään, Hanna totesi pettyneenä, kun me olimme odotelleet hetken ja pihalla olevat alkoivat toipua hämmennyksestä.

– Lepakkopuhelin on paljon tehokkaampi, arveli Samppa. – Batman olisi jo täällä.

– Martti ainakin heräsi, sanoi Pate. Se oli totta. Martin pienet tuntosarvet värisivät hieman, mutta muuten se oli yhtä liikkumaton kuin aiemminkin.

– Te kutsuite, sanoi Anna, joka oli ilmestynyt jostain meidän eteemme.

Hänen piponsa oli yhä silmillä ja yllään hänellä oli sama ruskeanvihreä haalari kuin ennenkin.

– Sekö tämän torven tarkoitus on? Kutsua sinut paikalle? minä ihmettelin.

– Mikäs muu? Mitä te oikein odotitte? Anna kysyi närkästyneenä.

– Batmania, sanoi Samppa.

– Kotkia, sanoi Tiina.

– Mustaa hevosta, sanoi Hanna.

– En minä tiedä, sanoi Pate.

Minä yritin peittää pettymykseni. Vaikka emme olisi saaneet kokonaista kotkatarvea avuksemme, olisi parista sulkasatoisesta hanhestakin ollut enemmän hyötyä kuin yhdestä eksyneestä ekaluokkalaisesta, jonka torvi oli hälyttänyt paikalle. Siitäkin huolimatta, että Anna oli auttanut meitä paljon uudessa koulussa. Kyseessä olivat nyt kuitenkin paljon suurem-

mat asiat, joiden painoa eivät ekaluokkalaisen kapeat hartiat riittäisi kannattelemaan, tuskin edes tokaluokkalaisen.

– No? Oletteko te pulassa vai ettekö te ole? Anna tivasi meiltä.

– Olemme me, minä myönsin.

– Meidän vanha koulumme on mennyttä, nyyhkäisi Tuukka.

– Opettajien koti on mennyttä, nyyhkäisi Hanna.

– Me olemme mennyttä, nyyhkäisi Tiina.

– Kaikki on mennyttä, nyyhkäisin minä.

– Minun on ikävä äitiä, nyyhkäisi Samppa.

– Minne ne kaikki ovat menneet? hämmästyti Pate.

Pukari ei sanonut mitään. Sen sijaan hän tuijotti murheellisena tulitikkulaatikkoa, jota Pate yhä piteli kädellään.

Anna näytti mietteliäältä imeskellessään lapasensa peukaloa. Sitten hän pyyhkäisi päättäväisesti nenänsä alusen ja riisui piponsa. Me hämmästyimme, kun sen alta paljastui nurin päin oleva lippalakki. Sen lippa oli ollut piilossa haalarin hupun alla. Vielä enemmän me kuitenkin hämmästyimme, kun Anna käänsi lakin oikein päin. Se oli tismalleen samanlainen kuin Äffällä.

– Oletko sinä varastanut Äffän lippalakin? Hanna henkäisi.

– Sinä olet pulassa, varoitti Tuukka.

– Anna se minulle. Minä voin pelastaa sinut ja palauttaa sen hänelle, minä pyysin. Minä näin jo mielessäni, kuinka Äffän ruskeat silmät kostuisivat kiitollisuudesta, kun jo toistamiseen palauttaisın hänen päähineensä. Tällä kertaa hän ehkä kutsuisi minut lounaalle moottorikotiinsa.

Anna ei vastannut. Sen sijaan hän riisui myös haalarinsa. Meidän ihmetyksellämme ei ollut mitään rajaa, kun sen alta paljastui punainen ajohaalari.

– Mitä sinä olet mennyt tekemään? Tuukka tivasi.

– Nyt sinua ei pelasta enää mikään, Tiina järkytyi.

– Edes meidän äiti ei pysty ihan kaikkeen, Samppa parkui.

– Keijomika ostaa sinun huoneesi ja tekee siitä navetan, Hanna arveli.

– Kamalaa, riisu se äkkiä, Äffä paleltuu ilman haalaria, kauhistuın minä. Näin jo silmissäni, kuinka Äf lankeaisi alushoususillaan eteeni palauttaessani hänen haalarinsa.

Anna ei vielääkään näyttänyt kuulevan meidän va-

roituksiamme. Sen sijaan hän suoristi lippalakkinsa ja osoitti haalarin rinnuksissa olevaa nimeä: Anna Yksi.

– Hirveää, nyt tuo tyttö on varastanut hänen sukunimensäkin, järkyttyi Pate.

– Äf on minun veljeni, Anna sanoi. Hänen äänensä ei kuulostanut kovin iloiselta. – Isä haluaisi, että minäkin ajaisin formulaa, mutta minua eivät koneet kiinnostaa. Minä pidän enemmän eläimistä, hän jatkoi ja veti lippalakin syvemmälle päähänsä. – Ja teistä minä pidän myös, hän lisäsi vielä ennen kuin lähti marssimaan kohti pihan reunassa seisovaa punaista rekka-autoa.

– Odota! Minne sinä menet? me huusimme hänen peräänsä.

– Minä menen esittämään haasteen.

HYVÄ ON

Onneksi opettaja ja opettajan vaimo tulivat kouluun juuri, kun Anna oli hävinnyt rekka-auton ovesta. Opettajalla oli kädessään ruskea kirjekuori ja hän näytti hyvin vakavalta. Minä selitin heille tilanteen nopeasti ja selkeästi:

– Minä puhalsin torveen ja me odotimme paikalle kotkia ja mustaa hevosta ja Sampan äitiä ja vaikka mitä, mutta siihen ilmestyikin Anna, joka on oikeasti Yksi, tai oikeastaan kaksi, sillä hän on sen toisen yhden sisar. Hän inhoaa moottoreita ja formuloita, mutta pitää meistä ja eläimistä ja pukeutuu siksi valepukuun, eikä suostu olemaan niin kuin se toinen. Anna on vähän eksyksissä, mutta hänellä on tosi hyvä suuntavaisto, sillä hän löytää kuitenkin kaikki paikat paremmin kuin kukaan toinen täällä, sillä hänellä on ollut aikaa tutkia niitä paikkoja, koska kukaan ei

häntä kaipaa. Mutta nyt kävi niin, että Anna päätti auttaa meitä ja meni tuonne moottorikotiin heittämään haasteen ja pelastamaan meidät ja teidät ja koulut ja kaikki.

– Ymmärsitkö sinä tuosta jotain? opettajan vaimo kysyi, kun minä vedin välillä henkeä.

– Totta kai, sanoi opettaja. – Kotkat ratsastavat kohta mustilla hevosilla pelastamaan meidät Tuhkimon ilkeältä, valepukuiselta sisarpuolelta, joka nuuskii paikkoja ja ajaa formulaa. Se on koodikieltä. Älä katso ympärillesi, mutta luulen sen tarkoittavan sitä, että joku formulakuljettaja on karannut tallistaan ja vaanii meitä täällä jossain.

Koska opettaja ei selvästikään ollut tajunnut ihan kaikkea, me tartuimme häntä ja hänen vaimoan kädestä ja raahasimme heidät rekka-autolle. Siellä olikin jo täysi haastaminen meneillään.

– Mitä te täällä teette? Tämä on yksityisaluetta ja yksityinen keskustelu, sanoi Äffän ja Annan isä, joka istui suuressa nahkaisessa nojatuolissa moottorikodin olohuoneessa.

– Ja tämä yksityisalue sijaitsee sattumalta minun valtakunnassani, sanoi opettaja. Opettajan vaimo ja me muut tungeksimme hänen takanaan. Anna seisoi

uhmakkaana, kädet rinnalle ristittyinä keskellä lattiaa ja Äf istui television edessä pelaamassa formula-peliä.

– Sinun valtakunnassasi?

– Koulun pihalla, jota sinäkään et pysty ostamaan.

Kaikkea ei sentään saa rahalla.

– Niinhän sinä luulet.

– No, otatko sinä haasteen vastaan vai et? Anna tivasi veljeltään, joka pyöritteli peliohjaimen nappuloita eikä näyttänyt edes huomaavan, mitä hänen ympärillään tapahtui.

– Anna, älä nyt ole naurettava. Ethän sinä edes osaa ajaa. Sinä et ole koskaan halunnut edes kokeilla, Keijomika sanoi.

– Ei tuokaan ole halunnut. Hänet on pakotettu haaluamaan, Anna sanoi osoittaen veljeään, joka vilkaisi sisartaan säikähtäneenä ja keskittyi sitten taas pelaamaan.

– Mitä sinä sanoit? Äf on syntynyt ratti kädessään. Häntä odottaa suuri tulevaisuus heti kun hän saa tämän typerän ja täysin tarpeettoman koulunkäynnin hoidettua, sisarusten isä sanoi ja nousi tuolistaan.

Opettaja näytti siltä kuin olisi saanut sähköiskun. Hänen silmänsä pyörähtivät päässä ja voisin melkein

vaikka vanhoa, että hänen korvistaan tuli hieman savua. Opettajan vaimo laski kätensä opettajan tärisävälle käsivarrelle.

– MITÄ! opettaja karjaisi niin, että Äf ajoi formulansa seinään. – Mitä sinä sanoit koulunkäynnistä?

– Formulakuljettajat eivät tarvitse koulua. Se on vain hidaste heidän urallaan. Koulu on kuin tiukka mutka, jonka jälkeen aukenee pääsuora. Sen päässä odottavat miljoonat, Keijomika sanoi tyynesti.

– Se on totta, opettaja sanoi melkein yhtä tyynesti hampaidensa välistä. – Tullakseen formulakuljettajaksi ei ehkä tarvitse käydä koulua, mutta käymällä koulua voi tulla miksi haluaa. Myös formulakuljettajaksi.

Me ihailimme opettajan tyyneyttä tiukassa tilanteessa. Hän hallitsi hermonsa kuin pakastemies.

– Nyt minä pyydän teitä poistumaan. Meillä on tässä meneillään pieni perhepalaveri, Keijomika sanoi ja näytti kädellään ovea.

– Se haaste, sanoi Anna.

– Ei nyt, sanoi Keijomika.

– Jos minä voitan Äffän, sinä rakennat sen radan muualle ja jätät heidän talonsa rauhaan, Anna sanoi kuuntelematta isäänsä.

– Eihän sinulla ole edes autoa millä ajaa. Ei tallia, ei mekaanikkoja, ei varikkoa, ei tietokoneita, ei kuu-lokepäisiä miehiä eikä irrotettavaa rattia. Minä olisin antanut sinulle ne kaikki, mutta neidille ei ole kelvannut, isä tuhahti.

– Sinä pelkää, opettaja puuttui keskusteluun.

– Tämä ei kuulu sinulle.

– Minä rupean Annalle tallipäälliköksi. Me haastamme sinut yhdessä. Kai sinulla sen verran kilpailuhenkeä on? opettaja tuijotti Keijomikaa kuin puolikojootti luuta. – Panoksena on vanhan koulun kohtalo. Me voitamme ja sinä vetäydyt. Sinä voitat ja me väistymme.

– Kulta. Et sinä voi olla mikään tallipäällikkö. Eihän meillä ole edes autotallia, autosta puhumattaakaan, muistutti opettajan vaimo.

– Kyllä minä jotain keksin, opettaja lohdutti.

– Mitä jos me vain menisimme jättämään ne eron muksemme niin kuin aioimme? opettajan vaimo ehdotti osoittaen opettajan kädessä olevaa ruskeaa kirjekuorta.

– Sitä ennen minä haluan näyttää, kuinka sivistys voittaa rahan. Minä olen sen näille lapsille velkaa, opettaja sanoi ja rapsutti Patea korvan takaa. Se oli

tietysti virhe, sillä Pate oli säilönyt sinne osan mysteerimöykkyä, joka nyt tarttui opettajan sormeen.

Moottorikodin olohuoneessa kuului vain formula-pelin surina. Keijomika tuijotti opettajaa ja opettaja tuijotti sormensa päässä olevaa tahmeaa mönjää.

– No? sanoi opettaja. – Sinä olet halunnut, että tyttäresikin innostuisi ajamisesta. Nyt hän on siihen valmis. Aiotko sinä estää sen?

– Jos Äf voittaa minut, minä lupaan ruveta hänen tallitoverikseen, Anna lupasi.

– Kuulitko? Kaksoismaailmanmestaruus. Ensimmäinen naispuolinen maailmanmestari, opettaja innostui.

Keijomika näytti häilyvän kahden vaiheilla. Hän katsoi vuoroin Äffää, vuoroin Annaa. Hetken hän jo näytti suostuvan, mutta sitten hän tuli toisiin aatoksiin ja pudisti päätään. Hän avasi jo suunsa kieltäytyäkseen, mutta Äf ehti ensin:

– Minä otan haasteen vastaan, hän sanoi.

Minun polveni notkahtivat, sillä hänen äänensä oli kuin hunajaa korvilleni. Niin tasainen ja niin rauhallinen.

– Hyvä on, Keijomika sanoi hiljaa. – Hyvä on.

OLLAANKO VAI EIKÖ OLLAKAAN?

Opettajan vaimoa huoletti se, ettei heillä ollut edes autoa, saati sitten formulaa. Äffän isällä sen sijaan oli kokonainen formulatalli työntekijöineen, joita oli jokaiselle pyörän pultillekin omansa. Opettajan mielestä se ei ollut mikään ongelma.

– Älä huolestu. Minä kyllä keksin jotain, opettaja sanoi.

– Sehän tässä huolestuttaakin, sanoi opettajan vaimo.

Vaikka me tietysti luotimme opettajaan, päätimme kuitenkin auttaa häntä ja samalla myös itseämme. Niinpä me keräsimme kaikki rahamme yhteen ja marssimme autokauppaan formulaostoksille.

Autokaupan sedällä oli hieno puku ja muikea hymy, joka tosin vähän lakosi, kun me kävelimme sisään. Olimme naamioituneet, sillä eihän meistä kukaan ku-

vitellut, että autokauppias olisi myynyt auton lapsille. Kuusi parrakasta ja rikasta aikuista sekä Batman oli sen sijaan ihan eri asia.

– Jaahas, ollaankos sitä batmobiilia ostamassa? kauppias kysyi.

– Ollaan, riemastui Samppa.

– Ei olla, sanoimme me.

– Ollaanko vai eikö ollakaan? Kas siinäpä kysymys, kauppias sanoi arvoituksellisesti naureskellen. Se setä oli minun mielestäni epäilyttävän hyväntuulinen. Minä tajusin tietysti, että meidän tuli olla varuillamme, ettei hän huijaisi meiltä kaikkia rahojamme, joita oli sentään melkein viisi euroa. Tarkalleen ottaen meillä oli neljä euroa kaksikymmentä senttiä ja pullonkorkki, jonka Pate oli tuonut.

– Me haluamme ostaa auton, Tuukka sanoi arvokkaalla äänellä.

– Valitettavasti polkuautovarastomme on nyt aivan tyhjä. Se loppuunmyytiin polkuhintaan, myyjä sanoi ja pärskähti omalle sukkeluudelleen.

– Me emme halua polkuautoa, Hanna täsmensi.

– Me haluamme ostaa formulan, sanoin minä.

– Me olemme nimittäin rikkaita aikuisia, sanoi Tiina.

– Anteeksi erehdykseni. Saanen siinä tapauksessa esitellä teille kaikkein hienoimman automallimme, setä sanoi.

– Saatte, sanoimme me.

Setä johdatti meidät kiiltelevien autojen välistä hallin peränurkkaan, jossa pressun alla oli jokin suurehko möhkäle. Se oli aika korkea ja melko pyöreä ollakseen formula, mutta ehkä niitä oli eri mallisia.

– Tämä tässä on ainutlaatuinen harvinaisuus. Minä en yleensä esittele tätä kenellekään, mutta teidänkaltaisillenne varakkaille herroille ja kiistattomille asiantuntijoille minä voin sen näyttää.

– Entäs Batmanille? kysyi Samppa.

– Myös Batmanille, myyjä lupasi.

Setä kumartui alas ja tarttui pressun kulmaan. Hän vilkaisi meitä nopeasti ennen kuin suoristautui ja nykäisi peitteen auton päältä, jos sitä autoksi saattoi kutsua. Me emme tietenkään olleet formula-asiantuntijoita, mutta jokainen meistä tiesi silti, että formulat ovat litteitä. Tämä oli pikemminkin kuin pullea kenkälaatikko, jossa oli pyörät.

– Onko tuo muka formula? kysyi Tuukka.

– Tämä on perheformula. Volkswagen kleinbus vuosimallia 1974. Alkuperäiset renkaat ja penkit.

Huomatkaa myös hauska vauhtiraita kyljessä.

Me tietysti huomasimme valkoisen maaliviivan, joka näytti siltä kuin joku olisi vetänyt sen siihen ohikulkiessaan. Me huomasimme kyllä paljon muuta-kin: auto oli kaikkea muuta kuin formula. Se oli oikeastaan pieni bussi, jossa oli penkit yhdeksälle. Sen kuljettajan puoleinen ovi puuttui, auton etulamput puuttuivat, puskurit puuttuivat ja ikkunaruutujen tilalla oli pelkät pahvinpalat.

– Siitä puuttuu kyllä aika paljon osia, Hanna arveli.

– Asiantuntijoina varmaan ymmärrätte, että tämä on kilpailukäyttöä varten kevennetty erikoismalli. Ja huomatkaa väri. Punainen on se ainoa oikea.

Auto oli tosiaan punertava. Väri johtui ruosteesta, mutta se oli meidänkin mielestämme hieno. Silti me vähän epäröimme. Käsityksemme mukaan kilpa-auton tuli olla mahdollisimman nopea. Edessämme oleva peltirasia näytti siltä, että se tuskin liikkuisi.

– Minä luulen, että me katselemme vielä, sanoi Tuukka.

– Hieno auto, mutta vähän väärä vuosimalli, arveli Hanna.

– Vähän väärä vuosituhat, arveli Tiina.

– Me etsimme hiukan matalampaa ja vielä punaisempaa, sanoin minä.

– Batman tarvitsee lepakkoauton eikä lepakkoluolaa, arvioi Samppa.

– Minä tööttään tuota koslaa syyläriin, jos se edes liikkuu, Pukari sanoi.

– Martti pitää siitä, sanoi Pate.

Pate oli ottanut tulitikkurasian taskustaan ja raottanut sen kantta. Martti kyyhötti edelleen muuten liikkumattomana, mutta sen pienet tuntosarvet heiluivat voimattomasti niin kuin se olisi sairasvuoteeltaan tervehtinyt odotettua vierasta. Me katsoimme autoa uudestaan. Se ja Martti tosiaan muistuttivat vähän toisiaan.

– Ne voisivat olla veljeksiä, Pate sanoi hiljaa ja sulki varovasti rasian.

– Pikemminkin sisaruksia, sanoi myyjä ja vinkkasi meidät katsomaan auton perää. Siihen oli maalattu koukeroisilla kirjaimilla Hilma.

– Martti ja Hilma, Pate henkäisi. Meidän mielestämme se kuulosti hurjan hienolta.

– Miten on? Tehdäänkö kaupat? myyjä kysyi. Me teimme.

Myyjä oli tosi ystävällinen. Hän sanoi, että formu-

lat maksoivat yleensä suunnilleen miljoona euroa, mutta hän suostui kuitenkin myymään tämän perheformulan meille neljällä eurolla ja kahdellakymmenellä sentillä. Pullonkorkin me saimme pitää. Hän myös lupasi tuoda auton omalla peräkärjyllään opettajan pihaan. Se olikin tarpeen, sillä kävi ilmi, että autossa ei ollut moottoria.

– Tämä onkin ekoformula. Tämä ei saastuta lainkaan, sanoi myyjä.

MINUN ISÄNI TEKI SUKKAHOUSUISTA PERÄMOOTTORIN

Opettaja ilahtui kovasti autosta, jonka kauppias kip-pasi hänen pihalleen. Me päättelimme sen hänen yl-lättyneestä ilmeestään, joka oli näkemisen arvoinen. Eniten meitä kuitenkin jännitti, mitä opettaja sanoi-si.

– Teit sitten lasten kanssa reilun kaupan, opettaja sanoi kauppiaalle.

Me hymyilimme. Opettaja oli selvästi tyytyväi-nen.

– Se on taattua vuosikertaa 1974 ja ikäisekseen loistokunnossa, kauppias vastasi.

– Tiedän. Minä ja tuo auto olemme samanikäisiä, opettaja iloitsi.

– Eipä uskoisi. Auto näyttää paljon nuoremalta ja parempikuntoiselta kuin sinä, sanoi kauppias, löi

peräkärryn luukun kiinni ja kaasutti tiehensä. Opettaja mumisi jotain hänen peräänsä, mutta kukaan ei saanut siitä selvää. Me kuitenkin päättelimme, että hän toivotti kauppiaille hyvää matkaa, vaikka me vähän ihmettelimme, miksi hän piti kättään nyrkissä vilkuttaessaan. Me tietysti heilutimme ihan tavallisesti.

Opettajan vaimokin tuli pihalle ihmettelemään ekoperheformulaa, josta siis riippui kaikkien kohtalo ja vähän muutakin. Siitä nimittäin riippui kaikkien johtaja, putkenpätkiä ja tiivistekumeja.

– Minä taidankin ruveta pakkaamaan, opettajan vaimo sanoi auton nähtyään.

– Kyllä tästä vielä voittaja tulee, opettaja lohdutti.

– Siitä puuttuu ovi ja ikkunat.

– Huomaa kyllä, että sinä et ole asiantuntija. Ei formuloissa ole ovia, eikä juuri ikkunoitakaan.

– Ei formuloissa ole yhdeksää penkkiäkään, opettajan vaimo tiesi. Opettaja oli ollut väärässä. Opettajan vaimo oli selvästi asiantuntija.

– Sehän niissä juuri onkin vikana. Joukkoliikenne on paljon ympäristöystävällisempää kuin yksityisautoilu, opettaja tuhahti.

– Ja hitaampaa, tiesi opettajan vaimo.

– Vähän hiekkapaperia ja se on parempi kuin uusi.

– Se ei tainnut olla parempi edes uutena, opettajan vaimo sanoi ja palasi isoa vatsaansa pidellen takaisin taloon. Me toivoimme, ettei vielä kuitenkaan synnyttämään, sillä ensin meidän piti ajaa kilpaa.

Jätimme opettajan ihailemaan autoa ja palasimme koteihimme tyytyväisinä siitä, että kaikki oli valmis. Meillä oli selvästi voittaja-auto kasassa ja tulevaisuutemme oli turvattu.

Päivä aukeni kirkkaana ja aurinkoisena raviradalla, missä kilpailu oli sovittu pidettäväksi.

Keijomikan formulatalli oli tietysti superhieno. Tuttu punainen moottorikotirekka kimalteli auringossa. Sen ympärillä pyöri sankka joukko punaisiin asuihin pukeutuneita ihmisiä, jotka puhuivat puhelimeen, kantoivat tavaroita ja näyttivät kaikin tavoin tärkeiltä. Äffää ei näkynyt missään. Minä luulen, että hän keskittyi kilpailuun. Tai sitten hän pelasi formulapeiliä moottorikodissaan, mikä oli ehkä sama asia.

Äffän miniformula sen sijaan näkyi kauas. Se suorastaan loisti kuin rubiini. Mekaanikot hyörivät sen ympärillä. He asensivat renkaita, työnsivät letkuja ja

piuhoja moottoriin, tutkivat ja huolsivat sitä kuin pientä vauvaa. Luultavasti he mittasivat autolta kuumeenkin, siltä se ainakin näytti, kun joku työnsi mitarin sen pakoputkeen.

Meidän formulatallimme ei kuhissut. Se ei muutenkaan ollut aivan yhtä hieno kuin kilpakumppanillamme. Itse asiassa se haisi hevoselta ja oli täynnä olkia, koska se oli ihan oikea talli. Eräs ystävällinen ohjastaja oli antanut meidän käyttää hevostalliaan. Harmi vain, että meidän formulapilttuamme oli vielä tyhjä, vaikka kilpailun alkuun oli enää vajaa tunti.

Opettaja oli ottanut lomaa viritelläkseen auton kilpakuntoon. Hänen sijaisensa ei koskaan löytänyt meidän luokkanamme olleita portaita. Me tietysti toivoimme, ettei hänen kohtalonsa ollut sama kuin sillä ullakon arkkitehdilla. Toisaalta meillä oli ollut hyvää aikaa levittää sanaa kilpailusta ja vedosta ja kutsua kannustusjoukkoja. Katsojia olikin todella paljon, koska kaikki uuden koulun oppilaat vanhempineen olivat tulleet paikalle. Tuhannet ihmiset heiluttelivat viirejään. Aika monella näytti olevan Keijomikan tallin punainen viiri, sillä niitä jaettiin ilmaiseksi portilla. Oli joukossa kuitenkin meidän tallimme sinisiä viirejäkin. Äidit olivat tehneet ne,

ja he jakoivat niitä parhaillaan toisille äideille, jotka pakottivat lapsensa ja miehensä heiluttamaan niitä.

Me tähyilimme hieman huolestuneina portille, mutta opettajaa ei näkynyt missään, puhumattakaan ekoformulasta.

– Entä jos opettaja ei ole saanut sitä käyntiin? Hanna huolestui.

– Ja kuinka edes voi käynnistää sellaisen, missä ei ole moottoria? ihmetteli Tuukka.

– Ehkä opettaja on rakentanut siihen sellaisen, minä arvelin.

– Sukkahousuista, epäili Tiina.

– Minun isäni teki sukkahousuista perämoottorin, sanoi Pate.

– Toimiko se? minä hämmästyin.

– Ei, mutta me saimme yli kuusikiloisen hauen.

Me toivoimme, että opettajan moottori toimisi paremmin. Erityisesti sitä toivoi Anna, joka käveli levottomana ympyrää tallin lattialla. Hän näytti aika huolestuneelta.

– Ei tässä ole kyllä mitään järkeä, hän puhisi. – Äffä ei ole muuta tehnytään kuin harjoitellut, ja isä tekee kaikkensa, että hän voittaa.

– Odotapas, kun näet meidän automme, Hanna sanoi ylpeänä.

– Se on todellinen raketti, sanoi Tiina ja vilkaisi meitä.

Juuri silloin luoksemme käveli joukko oppilaita. Me tunsimme heistä ainoastaan sen ison pojan, joka oli yrittänyt viedä Patelta haitarin. Minä olin varma, että he tulivat pilkkaamaan meitä. Niin oli Pukari-kin, joka rupesi urisemaan. Pojat pysähtyivät vähän matkan päähän.

– Paikka, poika, paikka, Tuukka komensi Pukaria.

– Aiotteko te voittaa? iso poika kysyi.

– Aiomme me, sanoin minä ja yritin kuulostaa vakuuttavalta.

– Vaikka teillä on kuskina tyttö? toinen poika kysyi.

– Vaikka, Hanna sanoi.

– Hyvä, sanoi ensimmäinen poika meidän hämmästyksellemme. – Saammeko mekin tulla sinne teidän kouluun, jos te voitatte?

Kysymys hämmästytti meitä. Me emme olleet tulleet lainkaan ajatelleeksi, että toiset oppilaat jäisivät siihen kamalaan laitokseen, vaikka me voittai-

simmekin ja saisimme palata takaisin omaan kouluumme.

– Totta kai, Hanna lupasi helpottuneena.

– Tietysti, lupasin minä.

– Me voitamme varmasti. Meidän kuljettajamme on kaikkien kilpa-ajajien Matti Kyllönen ja meidän automme on formuloiden... vössikka, sanoi Tuukka ja pysähtyi tuijottamaan jonnekin portin suuntaan. Me vähän hämmästyimme ensin hänen vertaustaan, mutta ymmärsimme sen sitten, kun näimme opettajan ja auton, joka parhaillaan lipui portista raviradalle.

Kaikkien täytyi myöntää, että opettajan rakentama moottori oli tosi ekologinen. Hän oli nimittäin kiinnittänyt auton kylkiin kaksi pitkää aisaa, joihin hän oli valjastanut Kojon ja Ootin. Muuta hän ei ollut tehnytään. Auto oli ihan samassa kunnossa kuin ostettaessa. Opettaja itse vaikutti kuitenkin varsin tyytyväiseltä vilkutellessaan iloisesti yleisölle puolikojoottien kiskoessa ekoformulaa kohti tallia. Ensimmäisen hämmennyksen jälkeen yleisö rupesi taputtamaan. Se oli hienoa. Keijomikan tallin työntekijätkin taputtivat. Keijomika itse ilmestyi moottorikodin portaille ja tyrski niin, että hänen oli otettava seinästä tukea.

– Ptruu, sanoi opettaja pysäyttäessään puolikojoottivaljakon tallin eteen.

– Pojat, Kojo ja Ootti, pidetäänpäs pieni tankkaustauko. Lähdemme tänään liikkeelle pysähdyksettömällä taktiikalla, täydellä tankilla ja kaikenkelin renkailla.

KULTA...

Opettaja:

Hyvät katsojat ja kuulijat. Tervetuloa seuraamaan aurinkoisen kilpailupäivän tapahtumia tänne marraskuisena hehkuvalle raviradalle, missä moottorigladiattorimme asettuvat juuri lähtöviivalle. Autoihin ja niiden moottoreihin on tehty viimeiset säädöt. Keijomikan Äf-tallin miniformula on tankattu erikoispolttoaineella, ja opettajatallin huippuunsa virityt puolikojootit ovat syöneet kilon raakaa sylttyä. Mekaanikot vetäytyvät radalta toivomaan parasta ja pelkäämään pahinta. Vastakkain ovat kaksi äärimmäisen taisteluhaluista tiimiä: Keijomikan viritetty ja kilpailuhenkinen Äf-talli, jonka tallipäällikkö on sivistymätön öykkäri ja...

Opettajan vaimo:

Kulta, koetapa nyt käyttäytyä asiallisesti.

Opettaja:

... sekä opettajatalli, joka pohjaa taktiikkansa sisivistykseen, ympäristömme vaalimiseen, terveelliseen ruokavalioon, hyvään hammashygieniaan...

Opettajan vaimo:

Kulta...

Opettaja:

... sekä vaistoihin.

Näin ovat autot miehistöineen valmiit starttaamaan. Äf-tallin kuljettaja Äf Yksi sulkee kypäränsä visiirin. Opettajatallin ekoformulassa kuljettaja Anna ja kaikki seitsemän matkustajaa, joiden nimien luettelemiseen aika ei nyt riitä, jännittävät niskalihaksiaan. Nerokasta lähettää radalle auto, johon mahtuu kahdeksan, tarvittaessa jopa yhdeksän kilpailijaa. Näin menetellen koko F1-sarja voitaisiin ajaa kahdella autolla. Ympäristö säästyisi, mutta jännitys säilyisi entisellään, sillä tähänkään asti maailmanmestaruudesta ei ole todellisuudessa kilpaillut kuin kaksi autoa ja...

Opettajan vaimo:

Kulta, koetapa nyt keskittyä.

Opettaja:

No niin. Lähettäjä nostaa lippunsa. Miljoonat hevosvoimat ja kaksi koiravoimaa ulvovat. Nyt! Lippu heilahtaa ja autot syöksyvät matkaan.

Äf saa hyvän lähdön. Sora suihkuua ja tulenlieskat välkkyvät pakoputkissa, kun hänen punainen autonsa syöksyy kohti ensimmäistä kaarretta. Auto vaikuttaa tasapainoiselta ja me jännitämme, onko hän liikkeellä yhden vai kahden pysähdyksen taktiikalla.

Myös opettajatallin auto miehistöineen lähtee reippaasti liikkeelle. Kojon ja Ootin pakoputkissa ei näy lieskoja, mutta ne syöksyvät ulvoen lippua yhä heiluttelevan lähettäjän perään, joka pakenee henkensä edestä takanaan louskuvia leukoja. Kenenkään täysjärkisen ei pitäisi heilutella keppiä kahden kesyttömän puolikojootin edessä. Tiesittekö muuten, että kojootin puruvoima vastaa tuhannen kilon puristusta? Nämä uljaat eläimet jahtaavat nyt lähettäjä, joka kiipeää pylvääseen menettäen vain toisen kenkensä ja palan housujen takamusta. Anna saa auton taas hallintaansa ja ohjaa valjakon takaisin radalle. Pate

vilkuttaa takaikkunasta ja heiluttaa kylttiä. Tänne asti ei oikein näy, mitä siinä lukee.

Opettajan vaimo:

"Martti, kestä vielä vartti!"

Opettaja:

Mitä? Kuka on Martti?

Opettajan vaimo:

En minä tiedä, mutta niin siinä lukee. Sinun pitäisi hankkia uudet lasit.

Opettaja:

Jaaha.

Hyvä, Anna ja kaverit! Näyttäkää mistä pesee ja vähän linkoaakin! Tässä sitä on kuulkaa oikeaa kilpailuasennetta.

Liput ja viirit liehuvat katsomossa tänä kunnianpäivänä, kun koko yleisö puristaa hikistä nyrkkiään jännittäessään kilpailua, jonka tuloksesta riippuu paljon.

Äf-tallin formula suihkuttaa pölyä kuin käänteinen pölynimuri. Se kaartaa takasuoralle ja on kohta kier-

tänyt täyden kierroksen, kun opettajatallin auto on vasta saavuttamassa ensimmäistä mutkaa. Voi, voi, voi. Se on kilpailun loppu, sillä tänään ajetaan vain yksi kierros. Äf-talli siis voittaa. Voi tätä... Mutta mitä ihmettä? Ei voi olla. Äf-tallin auto ajaa varikolle renkaiden vaihtoon. Väärät renkaat! Kyllä tämä formula on sitten hieno ja yllätyksellinen laji. He vaihtavat nyt autoon aamupäivänpuolipilvisensäänoletettavissahallanvaara-renkaat. Mikä karmiva moka lähteä kisaan väärillä renkailla. Opettajatallin auto ehtii melkein takasuoralle ennen kuin Äf-tallin auto singahtaa taas radalle. Muttamuttamutta... Kuljettaja sekoittaa suunnan ja Äf-tallin auto ajaa väärään suuntaan. Äf-tallin auto ajaa rataa vastapäivään, kun pitäisi ajaa myötapäivään. Tallipäällikkö pomppii tasajalkaa ja lipeää portailta rähmälleen nurmelle. Mekaanikot viittiloivät ja kiljuvat, mutta turhaan. Luodin nopeudella sinkoava punainen formula kiittää radalla kuljettajansa ohjaamana kuin... mitä? Mitä nyt?

Vahtimestari:

Mitä te täällä teette?

Opettaja:

Minä selostan.

Vahtimestari:

Selostakaa muualla. Tämä selostamo on varattu rajeja varten.

Opettaja:

Mutta nämähän ovat ravit. Moottoriravit.

Vahtimestari:

Ulos!

Opettaja:

Tiedättekö, kuka minä olen? Minä olen opettaja ja tuo on minun repliikkini. Ulos tai minä soitan sinun vanhemillesi. Minä...

Opettajan vaimo:

Kulta. Nyt mennään. Minähän sanoin, ettei tämä ole hyvä idea.

Opettaja:

Tämä oli loistava idea. Tämä... Au!

ME HÄVIÄMME

Meitä vähän nauratti, kun me näimme vahtimestarin taluttavan opettajaa ulos selostuskopista. Korvasta. Me emme kuitenkaan ehtineet ihmetellä sitä sen pidempään, sillä mehän ajoimme kilpaa.

Meidän automme kiisi jo takasuoralla. Tai ei se nyt ihan kiitänyt, mutta Kojo ja Ootti jaksoivat kuitenkin vetää sitä. Ei meidän vauhtimme tietenkään ollut mitään Äffään verrattuna, mutta toisaalta hän ajoikin aivan eri suuntaan kuin me. Me ajoimme vasta ensimmäistä kierrosta, mutta Tuukan laskujen mukaan Äf oli ajanut niitä jo kohta kahdeksantoista. Ja joka kierroksella hänen isänsä ja kaikki tallin punaisiin haalareihin pukeutuneet työntekijät pomppivat radalla käsiään heilutellen, mutta Äf väisti heidät aina tosi hienosti ja jatkoi vauhdikasta menoaan. Hän oli selvästi hurjan taitava.

Me olimme liikkeellä tuhannen pysähdyksen taktiikalla. Kojo ja Ootti pysähtelivät nimittäin jokaisen c tolpan tai kiven luo pissaamaan ja nuuskimaan. Jos Kojo pissasi, Oottikin halusi pissata samaan paikkaan ja päinvastoin. Välillä Patekin juoksi pissalle. Hän oli nimittäin tankannut puolitoista litraa limsaa ennen kilpailua.

– Pitäisiköhän meidän pysähtyä välillä varikolle? Tuukka epäili.

– Miksi? kysyin minä.

– Formuloissa nyt vain tehdään niin, tiesi Tuukka.

– Varikolla tankataan, vaihdetaan renkaat ja huolletaan auto.

Koska Tuukka oli tietysti aina oikeassa, Anna pysäytti meidän formulavaljakkomme radan varteen. Hänen syöttäessään koirille makupaloja me ihailimme kisojen tunnelmaa.

Sinisten lippujen määrä katsomossa oli kasvanut. Yleisö heilutteli viirejään ja lauloi kannustuslauluja. Äffän auto oli vihdoon pysähtynyt varikolle, missä heiluteltiin käsiä, huollettiin autoa, vaihdettiin renkaita ja pyyhittiin kypärän visiiriä. Vahtimestari oli vihdoon päästänyt irti opettajan korvasta. Opettaja olisi selvästi halunnut tulla meidän luoksemme, mut-

ta hänen vaimonsa ei päästänyt. Pate yritti ruokkia Marttia mysteerimöykyn viimeisellä murusella, jonka hän oli löytänyt taskunsa pohjalta, mutta Martti jökötti liikkumattomana laatikossaan.

– Minä en saa sitä enää hereille, Pate sanoi.

– Sitten meillä on kiire, sanoi Tuukka.

Me ryntäsimme takaisin autoon.

– Pojat, näytetään noille, Anna kuiskasi koirille. Hän osasi käsitellä niitä ihmeen hienosti. Hän oli selvästi hyvä eläinten kanssa, mutta hänhän olikin sanonut pitävänsä niistä enemmän kuin koneista.

Kojo ja Ootti lähtivät taas liikkeelle. Samaan aikaan myös Äf singahti jälleen radalle. Tällä kertaa oikeaan suuntaan.

– Olemmeko me johdossa vai häviöllä? kysyi Pate.

Kukaan ei osannut vastata, sillä formulakisat olivat kaikkien mielestä hurjan monimutkaisia.

Kojo ja Ootti jolkottelivat takakaarteeseen ja siitä loppusuoralle. Yleisö hurrasi. Äf kiisi entistäkin hurjempaa vauhtia. Nyt hän ajoi toiseen suuntaan. Tuukan laskujen mukaan hän oli kohta ajanut yhtä monta kertaa radan molempiin suuntiin.

– Se merkitsee sitä, että seuraavan kierroksen jäl-

keen hän on taas meidän edellämme, Tuukka arveli Äffän surahtaessa ohitsemme.

Maali häämötti jo edessämme. Me emme tosin olleet varmoja, riittikö yksi kierros kilpailun voittoon, mutta Anna arveli, etteivät Kojo ja Ootti jaksaisi kiskoaa raskasta vaunua enää toista kierrosta, joten meidän osaltamme kilpailu joka tapauksessa päättyisi maaliviivalle. Äf kaartoi juuri takasuoralle.

– Painakaa nappia! opettaja huusi katsomosta, jonne hänen vaimonsa oli hänet vienyt. – Painakaa punaista turbonappia!

Vasta nyt me huomasimme pienen punaisen napin kojelaudan alareunassa. Se näytti uudemmalta kuin muut, kulahtaneet kytkimet. Opettaja oli sittenkin viritellyt autoa enemmän kuin miltä näytti. Äffän punainen ohjus ^{ohjus} kiisi takasuoralla. Se saisi meidät kiinni ^{kiinni} tuossa tuokiossa ja ehtisi helposti maaliin ennen meitä.

– Me häviämme, huokasi Hanna.

Anna painoi nappia. Auton katolta kuului suhahdus, kun opettajan sinne virittämä ^{suuhahdus} sukkahousuritsa ampui suuren luun maaliviivan yli. Kojo ja Ootti tuijottivat hämmästyneinä ylitseen lentävää herkkua, mutta säntäsivät sitten riemukkaasti ulisten sen pe-

rään. Meidän formulamme oli kytketty turbovaihteelle. Yleisö nousi seisomaan ja osoitti suosiotaan.

Punainen formula olisi silti saavuttanut meidät, mutta juuri ennen takakaarretta sen moottori äkkiä yskähti. Äkäinen surina ^{surina} vaimeni hetkeksi, alkoi sitten uudestaan, mutta ^{mutta} taukosi jälleen. Surisi, yskähti, taukosi, pörisi, taukosi, yskähti, aivasti, korisi, yski, yski, yski ja sammui. Siltikin Äffän autolla oli niin paljon vauhtia jäljellä, että se saavutti meitä, vaikkei sen moottori enää käynytäkään.

Kun maaliin oli matkaa enää kymmenen metriä, Äf ^{Äf} kiri meidän rinnallemme. Kojo ja Ootti kiskoivat, minkä ^{nopeasti} käpälistään irti saivat. Ne lähättivät ja ulisivat, mutta mikään ei auttanut. Formula näytti vierivän ohitsemme, ja sen vauhti riittäisi juuri ja juuri maaliin saakka.

Juuri silloin Pate huomasi mysteerimöykyn viimeisen murusen, joka oli takertunut hänen etusormensa päähän. Odotettavissa olevasta tappiosta harmistuneena hän napsautti sen ikkunasta. Möykynmuru lensi ilmassa. Kaartoi ja osui radalle juuri rinnallamme kirivän kilpurin eteen. Onneksi Äffällä oli turvavyö, sillä hänen formulansa pysähtyi möykyn liimamana kuin seinään. Meidän ekoperheformulavaljak-

komme sen sijaan vieri maalilinjan yli yleisömeren liehuttaessa viirejä kuin koko katsomon olisi täyttänyt sinivuokkojen meri.

– Voitto, voitto! Me voitimme! opettaja kiljui juostessaan katsomosta halaamaan ensin Kojoa ja Oottia ja sitten meitä. Sen jälkeen opettaja halasi vielä Keijomikaakin, joka seiso i yllättävän tyynenä ja hymyili.

– Vähänpä sinä formuloista tiedät, Keijomika sanoi opettajalle pahaenteisen rauhallisesti.

– Kuinka niin? opettaja ihmetteli.

– Ei formuloita noin vain radalla voiteta. Nyt alkaa varsinainen taisto, Keijomika sanoi ja viittasi kohti kolmea punapukuista miestä, jotka punaisine salkkuineen odottivat radan vierellä. – Saanko esitellä lakimieheni. He ovat nopeampia ja tehokkaampia kuin yksikään formula-auto.

MINUA VÄHÄN NAURATTI

Me hävisimme kilpailun. Radalla me ehkä pärjäsimme, mutta Keijomikan lakimiehet käänsivät kilpailun tuloksen. Meidän tallimme tuomittiin kielletyn koiranmakkaran käytöstä, vääränvärisestä autosta, liian monen kuljettajan käytöstä, radan roskaamisesta, luokattoman huonosta selostuksesta, lähettäjän ahdistelemisesta sekä Keijomikan puremisesta. Puriija ei ollut kumpikaan koirista, vaan opettaja oli lakimiehistä kuultuaan iskenyt hampaansa Keijomikan peukaloon.

Meidän vanhaa kouluamme ei pelastanut enää mikään. Eikä Marttia, joka makasi elottomana tulitikkurasiassa. Me katselimme, kuinka ^{suodot} puskutraktorit jälleen jyrisivät entisen opinahjomme pihaan. Tällä kertaa äiditkään eivät voineet sitä estää, sillä paikalla oli poliisivartio. Paikalla olivat tietys-

ti myös Keijomika, kunnanjohtaja ja muut virkamiehet sekä kaikki oppilaat vanhasta ja uudesta koulusta.

– Tämä on hieno päivä meille kaikille. Vanha tehoton koulu saa mennä ja lapsemme pääsevät nauttimaan uuden ^{uuden} uljaan tietolaitoksemme palveluista, kunnanjohtaja puhui. – Me saamme myös olla ylpeitä siitä, että kuntamme saa moottoriradan asiaankuuluvine pysäköintialueineen.

Kunnanjohtaja kätteli Keijomikaa, joka hymyili leveästi. Salamavalot välähtelivät.

– Minä olen pahoillani, että en osannut auttaa teitä, Anna sanoi.

– Sinä teit parhaasi, me lohdutimme häntä.

– Minä haetaan Martin vanhan koulun monttuun, kunhan ne ovat purkaneet sen, Pate sanoi ja silitti sormellaan Martin selkää.

Puskutraktorit lähestyivät koulua. Suuri nosturi, jonka väijerissa roikkui rautainen pallo, kääntyi antakseen kuulalle vauhtia.

– Kuka on Martti? kysyi Anna.

Pate näytti Annalle kovakuoriaista tulitikkulaatikossa.

– Martti on kotoisin tuosta koulusta. Minun ei oli-

si pitänyt viedä sitä pois, sillä se ei pärjää missään muualla.

Anna katsoi laatikkoa ja Marttia. Sitten hän kaikkien hämmästykseksi nappasi rasian Patelta ja lähti juoksemaan kohti puhujakoroketta, jolla kunnanjohtaja juuri onnitteli Keijomikaa, joka aikoi leikata sakilla punaisen silkkinauhan.

Kaikkien hämmästykseksi Anna pomppasi lavalle ja tönäisi muutta mutkitta kunnanjohtajan mikrofonin äärestä. Tämä ei ehtinyt edes suuttua, kun Anna jo tempaisi mikrofonin.

– Seis! hänen äänensä leikkasi kuulasta pakkasilmaa kimeämpänä kuin formuloiden startti. – Pysäytäköön koneet! Koulu on rauhoitettu!

Anna nosti tulitikkurasian ja Martin ilmaan. Koneet sammuiivat. Tuli hiljaista.

Onneksi Anna tiesi niin paljon eläimistä. Muuten kukaan ei olisi ajoissa keksinyt, että Martti olikin harvinainen. Martti oli nimittäin karsserikeiju *moralius luuserius*, jota esiintyi vain meidän vanhassa koulussamme ja sielläkin vain ruokakomerossa. Koululle määrättiin välittömästi purkukielto, jota eivät edes Keijomikan lakimiehet onnistuneet kumoamaan.

Luonnonsuojelu on vielä paljon monimutkaisempi ja vaikeampi laji kuin formulat.

Me siis palasimme takaisin vanhaan kouluumme. Itse asiassa kaikki uuden koulun kymmenentuhatta oppilasta halusivat vaihtaa meidän kouluumme, sillä he olivat kyllästyneet harhailemaan oman koulunsa käytävillä. Se ei kuitenkaan käynyt päinsä, sillä olisi tullut aika ahdasta. Jokaiseen luokkaan olisi tullut suunnilleen tuhat oppilasta.

Kaikki hämmästyivät, kun Äffän ja Annan isä tarjosi apuaan. Hän lupasi rakentaa monta pienempää koulua, jos saisi vastalahjaksi jättikoulun. Hän oli nimittäin tajunnut, että koiravaljakkokilpailut olivat vielä jännittävämpiä ja arvaamattomampia kuin formulakisat. Koulusta hän saisi monta tallia koiravaljakoille.

– Minä perustan maailman suurimman rekipuolijojoittikeskuksen, joka järjestää upean vuosittaisen jojoottiformulatapahtuman, Keijomika myhäili.

Annakin vaikutti tyytyväiseltä, sillä hänen isänsä oli luvannut, että hän saisi huolehtia koirista. Sitä paitsi hän oli vihdoinkin löytänyt oman luokkansa. Annan opettaja oli nähnyt hänet formulakisoissa ja esitellyt Annan luokkatovereilleen. Koulun vaihtues-

sa pienempään luokkakin löytyisi vastaisuudessa varmasti helpommin.

Äffäkään ei valittanut, vaikka hänen formulauransa päättyi. Ei hän tosin sanonut mitään muutakaan, mutta päätellen nopeudesta, jolla hänen sormensa lensivät pelikoneen nappuloilla, hän oli tyytyväinen, kun sai keskittyä täysillä rakkaimpaan harrastukseensa.

Minun ihastukseni Äffään sammui, kun luin lehdestä, että suurta rakkauttakin suurempaa on pettyä rakkaudessa. Niinpä minä petyin Äffään. Ehkä minä joskus löytäisin jonkun, joka osaa autoilun lisäksi vielä puhuakin. Sellaisesta taidosta saattaisi ehkä olla hyötyä.

Kaikkien hämmästykseksi Martti virkosi, kun Pate vei sen ruokakomeroon, joka oli julistettu rauhoitusalueeksi. Ensin se heilutti varovasti toista tuntosarveaan, sitten molempia. Hitaasti se nousi jaloilleen ja lähti sitten määrätietoisesti kipittämään kohti kome-ron nurkkaa. Ennen kuin se ehti koloon, sieltä tulla tupsahti toinen kuoriainen. Se oli muuten samanlainen kuin Martti, mutta sen panssari oli vaaleampi. Niiden tuntosarvet koskettivat toisiaan ja sitten ne hävisivät koloonsa.

– Martti ja Martta, minä henkäisin. Oli suuren rakkauden aika.

Ainoa, joka ei vaikuttanut tyytyväiseltä, oli opettaja. Hänellä oli kädessään minun eläintarhakertomukseni. Se, jonka opettaja oli vahingossa lähettänyt kouluvirastoon ja josta kaikki oikeastaan oli saanut alkunsa. Virasto oli vihdoinkin palauttanut sen takaisin opettajalle.

– ”Ei anna aihetta palkankorotukseen. Muista seuraavalla kerralla isot alkukirjaimet ja pisteet”, hän luki. – Ne eivät kyllä ymmärrä siellä mistään mitään. Tämähän on täydellinen kuvaus työpäivästäni. Paljon parempi kuin se, jonka minä itse kirjoitin, opettaja sanoi ja löi tarinan loppuun kymmenen papukajaleimaa. Sitten hän ojensi paperin minulle.

Minua vähän nauratti.

Minä olen Ella. Olen jatkuvasti toisella luokalla. Meillä on mukava luokka ja mukava opettaja. Tai oli, ennen kuin meidän koulumme päätettiin lakkauttaa ja meidät siirrettiin uuteen, kymmentuhannen oppilaan kouluun.

Me tutustuimme siellä Annaan, joka oli eksynyt jo kolme kukausta aiemmin, eikä ollut vielä löytänyt omaa luokkaansa. Käsityöluokassa oli sahanpurumyrsky, liikuntasalissa sata oppilasta pelasi pingistä ja ruokalassa tarjottiin mysteerimöykkyjä. Sen lisäksi siellä oli vielä Äf Yksi, poika johon ei saanut koskea.

Ilman Marttia me olisimme olleet pulassa. Ai kukako on Martti? Hän on Karsserikeiju. Tietysti.

Ella ja hänen ystävänsä ovat hauskuuttaneet lukijoita ensin helppolukuisessa Kirjava Kukko -sarjassa, sitten romaaneissa *Ella Lapissa*, *Ella ja Paterock*, *Ella aalloilla*, *Varokaa lapsia!* sekä *Ella ja seitsemän törppöä*.

Seitsemän ensimmäistä Ella-kirjaa on myös julkaistu yhteisniteenä ja äänikirjana: *Ella ja kaverit 1–3* sekä *Ella ja kaverit 4–7*. *Ella ja kaverit -ekstra* on hauska kaverikirja kaikille sarjan faneille.

L842

ISBN 978-951-31-4315-2

9 789513 143152

www.tammi.fi

Kannen kuva: Mervi Lindman

Kannen suunnittelu: Eevaliina Rusanen